THE DUTIES OF WOMEN

חובת נשים

חלק רביעי

מדת ודין

נערך בשפה קלה וקצרה ע"פ הפוסקים
הראשונים והאחרונים ובפרט מספרי

חיי אדם וקצור שלחן ערוך

כולל כל הדינים השייכים להלכות אישות.

לונדון
P. VALLENTINE & SON'S (Succrs.) 9, Commercial St., London, E.
תרע"ו

pik

THE DUTIES OF WOMEN

BEING PART IV OF

LAWS AND CUSTOMS OF ISRAEL

COMPILED FROM THE CODES

CHAYYÊ ADAM חיי אדם

AND

KIZZUR SHULCHAN 'ARUKH קיצור שלחן ערוך

CONTAINING ALL LAWS APPERTAINING TO WOMEN.

REVISED AND EDITED BY

בן ישראל

LONDON:
P. VALLENTINE AND SON'S (SUCCESSORS)
9, COMMERCIAL STREET, LONDON, E.
1916.

CONTENTS OF VOL. IV.

Page

Various Laws Regarding Marriage 402

Concerning the Custom of Groom and Bride Fasting on the Wedding Day 409

The Customs of the Nuptial Canopy 410

Laws Concerning the Seven Days of Banqueting 411

Chastity in the Conduct of Man and Wife 412

The Duty of a Husband to his Wife 414

The Duties of a Wife to her Husband 415

Laws Forbidding Being Alone with or Familiarity Towards Women 415

Page

Laws Concerning Menstruation (נדה) 417

Laws of a Bride who had Entered the Nuptial Canopy............ 420

Laws Concerning a Women who had Given Birth to a Child; or After Abortion; or Effluxion of Blood 422

Laws Concerning the End of Purification and the Counting of Seven Clean Days 423

Laws of Combing....................... 425

Laws Concerning that which Intervenes 426

Laws of Immersion (טבילה) 428

תוכן הענינים:

	עמוד
דיני סדור קדושין........................	תב
דיני אישות	תז
מנהגי הענית חתן וכלה	תט
מנהגי החופה	תי
דיני שבעת ימי המשתה	תיא
דרכי הצניעות בין איש לאשתו.........	תיב
חובת הבעל לאשתו.....................	תיד
חובת האשה לבעלה	תטו
איסור יחוד ושאר קרבות עם נשים ...	תטו

	עמוד
דיני נדה	תיז
דיני פרישה סמוך לוסת וקביעת הוסת	תיט
דיני כלה הנכנסת לחופה..............	תכ
דיני יולדת ומפלת או ראתה דם מחמת תשמיש	תכב
דיני הפסק טהרה וספירת הנקיים......	תכג
דיני חפיפה	תכה
דיני חציצה	תכו
דיני טבילה	תכח

THE
LAWS & CUSTOMS
OF ISRAEL.

VOL. 4

VARIOUS LAWS REGARDING MARRIAGE.

Only those well versed in the laws of marriage and divorce should be entrusted with their administration. It should preferably be executed by a qualified Rabbi.

Gentiles desiring to become converts to Judaism for the sake of marrying within the Jewish faith should be discouraged.

It should be ascertained that the marrying couple are not near relations; also whether their marriage is not unlawful on other grounds, as for instance, he be a Priest and she being a divorced woman, in which case it is prohibited.

The marriage certificate (Kessubeh) should be duly signed by witnesses.

Marriages are not contracted on the intermediate days of a Festival, nor is it customary to administer a marriage service on the eve of a Festival. Marriages are not contracteed during the days of the counting of the Omer, excepting on the 33rd day of the Omer, on Rosh Chodesh Iyar and the same on the month of Sivan and the three days prior to Pentecost. Nor are marriages made from the 17th Tammuz till after the 9th of Ab.

דת ודין.

חלק רביעי.

דיני סדור קדושין.

א. כל מי שאינו בקי בטיב גטין וקדושין לא יהא לו עסק עמהם להורות בהם, שבקל יכול לטעות ויתיר את הערוה וגורם להרבות ממזרים בישראל (ש"ע אה"ע סי' מ"ט סעיף ג'). והגאון בעל כנ"י כתב שתקנה מרבני צרפת שהיו בימי ר"ת שגזרו ואמרו שלא יסדר שום אדם קדושין כ"א מי שנבחר לרב או מו"צ בקהלתו. במדינות אלו שנשואי התערובות מצויין וכדי לחפות על מעשיהם הרעים באים לפני מס"ק שיסדר להם קדושין, ואין להם שום חזקה לא בלשונם ולא במנהגיהם להכירם אם שניהם ישראלים הם, אין לסדר קדושין לאלו כ"ז שלא יביאו ראיה ועדות כשרה מי המה. (ועיין ביו"ד סי' רס"ח סעיף יו"ד).

ב. כשיבא הגר להתגייר, אם איש הוא בודקין אחריו שמא עיניו נתן באשה יהודית, ואם אשה היא בודקין אחריה שמא עיניה נתנה בבחורי ישראל, ואם לא נמצאת להם עילה מודיעים להם כובד עול התורה וטורח שיש בעשייתה על עמי הארצות, כדי שיפרשו, אם קבלו ולא פירשו וראו אותם שחזרו מאהבה, מקבלים אותם, ואם לא בדקו אחריו, או שלא הודיעוהו שכר המצות ועונשן ומל וטבל בפני שלשה הדיוטות, הרי זה גר, אפילו נודע בשביל דבר הוא מתגייר, הואיל ומל וטבל, יצא מכלל הא"י וחוששים לו עד שתתברר צדקתו, ואפילו חזר ועבד אלילים הרי הוא כישראל מומר שקדושיו קדושין (ש"ע יו"ד סי' רס"ח סעיף י"ב).

ג. אשה שנתגרשה צריכה כתב מעשה ב"ד שנתגרשה ואין הרב נאמן להעיד ע"ז ביחידי (ט"ז וב"ש אה"ע סימן קמ"ב סעיף ג' פ"ת ס"ק ז') ואפילו אם יש בידה שטר מעשה ב"ד אינה יכולה להנשא בו עד שיוכרו חתימת ידי ב"ד (אה"ע סימן קנ"ב סעיף י"ב).

ד. יש לחקור על הזוג שאפשר הם קרובים זה לזה, או הוא כהן והיא פסולה לכהונה, ואם הוא מחזיר גרושתו ישאל על מה נתגרשה, ואולי משום מילתא דאיסורא (עיין אהע"ז סימן יו"ד).

ה. ומי שהכין צרכי חופתו ומת אחד מן קרובי החתן או הכלה, ואפילו אבי החתן ואם הכלה בזמן הזה שיכולים גם אחרים להכין צרכי נשואין, דוחין את הנשואין עד לאחר שבעה, ולאחר שבעה, היינו ביום ז' לאחר שעה על היום מותר לעשות הנשואין.

ו. צריך לכתוב כתובה קודם כניסה לחופה ואח"כ יהיה מותר באשתו, (עיין ברמ"א בסימן ס"א סעיף א') והחתן נותן שכר הסופר, וכמה הוא כותב לה, אם היתה בתולה אין כותבין לה פחות ממאתים זוז ואם בעולה אין כותבין לה פחות ממאה זוז (רמב"ם מאישות הלכה ז').

ז. יש לדקדק בכתובה בכל דבר שמדקדקים בגט"נ כגון בכתיבת שמו ושמה ושמות אבותם ושם העיר יזהר לכתוב כדת, ואם לא יהיה נזהר בכך יוכל להוציא מת"י דבר שאינו מתוקן, ואנו בני אשכנז נוהגין לכתוב שם החתן כמו שעולה לתורה, בלא כנוי, וכן שם הכלה כשמה מן העריסה וכמו שמברכין אותה בבית הכנסת, ויחקור על החתן ועל אבי הכלה אם הם כהנים או לוים או ישראלים ואחרי בירור גמור יכתוב (עיין בנח"ש סימן י"ב אות ט"ז).

ח. נכתבה הכתובה ביום, היינו זמן של יום וטרם שקבל החתן בקנין נעשה לילה הוה הכתובה מוקדמת ופסולה.

ט. אין לעדים לחתום הכתובה אלא לאחר שקבל החתן קנין

לפניהם, ולכתחלה ראוי ונכון שיזהרו העדים שלא יחתמו עד שקראו לכל הפחות תורף הכתושה והוא: הזמן והמקום ושם האיש והאשה והסכום.

י. יש לעדים לחתום הכתובה קידם שנתיחדו (החוה"כ) אעפ"י שקבלו קנין, אם לא בשעת הדחק כמו בשבת או לא היה להם פנאי.

יא. ידקדקו העדים שלא ירחיקו מהכתב שני שיטין, ואם הרחיקו שני שיטין פסול.

יב. ואלו הן הפסולים לחתום על הכתובה או להעיד על הקדושין: ראשון בראשון, או שני בשני, ואף שלישי בראשון, וכ"ש שני בראשון פסולים, בין שהקרבות הם מצד האב או מצד האם, ועד שני בשני אמרינן בעל כאשתו, אבל בשלישי בראשון לא אמרינן בעל כאשתו מפני שהוא מופלג. ובראשון בראשון ואף בראשון בשני אמרינן בהו תרי בעל כאשתו, ואף שני בשני לכתחלה לא יחתמו בעליהם על הכתובה ביחד. ומה דאמרינן בעל כאשתו, דוקא בחייה, אבל אם מתה אשתו הרי נתרחק וכשר.

אבי חתן ואבי כלה מעידים זל"ז. אחי האח מן האם מעידין זה לזה מפני שאין ביניהם קורבה כלל. כל אלה בין שהם קרובים להחתן או להכלה, או העדים קרובים זה לזה פסולים, והעדים החותמים על הכתובה אף אם הם רחוקים מהכלה, רק שהם קרובים לאביה המה פסולים.

ורבים הם הפסולים לעדות מחמת עצמן, יש מהם מדאוריתא ויש מהם מדרבנן, ולכן ידקדק המסדר קדושין ליחד עדים המוחזקים לכשרים בישראל.

יג. אין נושאין נשים בחול המועד לא בתולות ולא בעולות אבל מחזיר גרושתו מותר, ובערב הרגל מותר לישא בשחרית אבל לא סמוך לחשיבה (אה"ע סימן ס"ד סעיף וא"ו ובבאה"ט ס"ק י"א) ומסקנת המג"א בשו"ע או"ח תקמ"ו ס"ק ד' דבערב יום טוב לא נהגו לישא כלל

ומסיים דאין לשנות המנהג, וכ"כ הט"ז שם וכן פסק החכ"א בסוף סימן י"ד כלל קכ"ט.

יד. ונוהגים שלא לישא אשה בין פסח לעצרת אפילו מי שאין לו בנים, רק בר"ח אייר ול"ג בעומר, ר"ח סיון וג' ימי הגבלה מותר, ומחזיר גרושתו מותר בכל ימי הספירה.

טו. אין נושאים נשים מי"ז בתמוז עד אחר ת"ב.

טז. כתוב בספר מטה אפרים שנוהגים שלא לעשות נשואין בעשרת ימי תשובה, ומ"מ אם מחמת איזה אונס וסבה אירע שעשו נשואין ביום צום גדליה, אם הוא נדחה מותרים החתן והכלה לאכול אחר שיצאו מחופתם, אבל בתוך ז' ימי המשתה אין להקל (בתענית צו"ג).

יז. אין לעשות שתי חופות לשני אחים או לשתי אחיות ביום א', ויש אומרים דאפילו בשבוע אחד אין לעשותן (עיין בט"ז ובאה"ט או"ח סי' תקמ"ו ס"א ובאהע"ז סימן ס"ב ס"א ברמ"א שם).

יח. נוהגין לקדש בטבעת (רמ"א סימן כ"ז ס"א) ונוהגין לקדש בטבעת שאין בה אבן (סימן ל"א ס"ב) ואין מקדשין לכתחלה במטבע (סימן כ"ז בבאה"ט ס"ק ב' ובפ"ת ס"ק א' ובסימן ל"א בשם המרדכי).

יט. כתב בספר כרם שלמה נוהגין שהחתן מתפלל במנחה אחר תפלת י"ח קודם שעקר רגליו כל סדר הוידוי כדרך שמתפללין ביוהכ"פ, ונ"ל דאף בר"ח ושאר ימים שאין מתענין יתפלל כן, וכן הוריתי למעשה עכ"ד (פ"ת סימן ס"א ס"ק ט').

כ. צריך להעמיד החתן לשמאל הכלה כדי שתהיה הכלה לימין החתן, דכ' „נצבה שגל לימינך" (תהלים מ"ה י') מעמידים החתן והכלה לצד מערב ופניהם כנגד מזרח, שיהיה פניהם נגד ארון הקדש.

כא. קורא לב' עדים ומראה להם טבעת קדושין אם הוא שוה פרוטה, ואומר להם ראו זאת הטבעת השוה היא פרוטה ואומרים הן (מהרי"ל הובא בבאה"א סי' כ"ז סק"א וכן הוא ברמ"א סימן ל"א ס"ב)

כב. מראה הטבעת לעדים ויזהיר להם שיראו נתינת הטבעת על אצבע הכלה ויקדש בימין דידיו וגם בימין הכלה ובאצבע הסמוך לגודל שנקרא אצבע ישים הטבעת.

כג. יש להקפיד שלא תהא חציצה בין הטבעת לאצבע. ולכן אם הכלה מלובשת בבתי ידים צריכה להסיר מיד ימינה (אה"ע סימן כ"ז בפ"ת ס"ק א' בשם כרם שלמה).

כד. מנהג קדום שהאבות והקרובים ואנשי צורה מברכים את החתן והכלה, ומקורו נראה שהוא מהא דכתיב (ב'רות ד' י"א) ויאמרו כל העם אשר בשער והזקנים עדים יתן ה' את האשה הבאה אל ביתך כרחל (ברכת אהבה) וכלאה (ברכת הבנים) אשר בנו שתיהם את בית ישראל, ולכן לקיים ברכת זקני אומתנו תפסתי מנהג ארצנו הק' והדפסתי בראשית הכתובה פסוק זה למען יקר המס"ק ברכה זאת.

כה. אין מברכין ברכת חתנים אלא בעשרה גדולים וחתן מן המנין בין כשאומרים אותה בשעת נשואין בין כשאומרים אותה אחר ברכת המזון, אבל כשאין אומרים אחר ברהמ"ז אלא ברכת אשר ברא א"צ עשרה, ומ"מ ג' בעינן, (שו"ע אה"ע סימן ס"ב ס"ד) ואף קרובים רשאין להיות מן המנין (סימן ל"ד באה"ט ס"ק יו"ד). ואם א"א למצא עשרה גדולים מברכין ברכת אירוסין אבל לא ברכת נשואין, ואין מעכבים הנשואין בשביל זה. (סימן ס"ב פ"ת ס"ק ז').

כו. כל הנמצאים שם מחויבים לעמוד על רגליהם בשעת ברכת שבעה ברכות.

כז. ברכת חתנים אין להם סדר ומי שחסר אחת מהנה מברך אותה כשזוכר (אגרות הרמב"ם סי' כ"ג הובא בבאה"ט סי' ס"ב ס"ק א') וה"ה כשהקדים ברכת חתנים לברכת איסורין א"צ לחזור ולברך אח"כ (אה"ע סימן ס"ב באה"ט ס"ק נ').

כח. קדושין שנעשו על ידי טעות ולא הועילה וזקוק לקדושין אחרים אינו זקוק לברכה אחרת, ובכל קדושי ספק שצריך לחזור קדושין גמורים אין צריך לחזור ולברך.

כט. בכתובת מחזיר גרושתו כותבין כן: איך ר' פב"פ אהדר מתרכתא דידיה פלונית בת פלוני בדלא נסיבת לגבר אוחרן וכך אמר לה הדרי גבאי ותהוי לי לאנתו כדת משה וישראל כד הוית מן קדמת דנא. (נחלת שבעה סימן ט"ו).

ל. חרש שנשא חרשת לא יברך המסדר קדושין ברכת איסורין (נוב"י מה"ת סימן א') ואם החתן מדבר ואינו שומע ראוי שהחתן בעצמו יברך ברכת אירוסין. (עיין ריש סימן ל"ד סע"י א').

לא. בכתובת חרש כותבין כזה קודם נוסח כתובת כל הנשים: בכך וכך כו' אנחנו בי דינא דחתימו לתתא במותב תלתא כחדא הוינא אתא קדמנא פלוני בן פלוני ורמיזנא ליה ורמז להכנים לו לאתתא פלונית בת פלוני, ומדרמז לנא כתבנו לה כתובתא דנא בכך וכך וכו', וגומרין הכתובה כנוסח כל כתובות שאר נשים ובסוף חותמין שלשה דיינים. (פ"ת באה"ע סי' קכ"א ס"ק ז').

לב. חרש הנושא אשה כתוב בתשובת צ"צ סימן ע"ז „וראיתי מרבותי נוהגין שהולך לחופה עם החרש אחד שהוא רגיל עמו, כגון אחד מן אחיו או שאר קרוביו הגדלים עמו בבית ומכירין ברמיזותיו ואותו הרגיל עמו מראה לו ברמיזות ענין קדושין, והחרש מושיט הטבעת לאשה ומקדשה עכ"ל (פ"ת בר"ס מ"ד באה"ע).

דיני אישות.

א. משנכנס האדם לשנת י"ח חייב לישא אשה, כדי לפרות ולרבות ועכ"פ לא יעבור יותר מעשרים שנה בלא אשה, וכיון שהוליד בן ובת

הראוים גם המה להוליד, קיים מצות פריה ורביה. ואם היו לו בן ובת ומתו, והניחו בן ובת, הרי זה קיים מצות פריה ורביה, במד"א כשהיו בני הבנים בן ובת, ונולדו מן הבן ומן הבת, אף שהיה הבן מהבת והבת מהבן, אבל אם אחד מהם לא הוליד, אף שהשני הניח בן ובת, לא קים פו"ר.

ב. אף שקיים פריה ורביה לא יעמוד בלא אשה. וצריך שישא אשה בת בנים אם אפשר לו, ואם אינו ראוי עוד להוליד, טוב לו יותר שישא אשה שאינה בת בנים, וכן אם יש לו בנים הרבה ומתירא שאם תהיה אשתו בת בנים, יפלו קטטות ומריבות בינה ובין הבנים, ישא אשה שאינה בת בנים, אבל בלא אשה לא ישב.

ג. אשה אינה מצווה על פריה ורביה, ומ"מ לא תעמוד בלא בעל משום חשדא, ומצות חכמים שישיא אדם בניו ובנותיו סמוך לפרקן, שאם יניחם ילכו בדרך לא טובה. וכן מצות חכמים שמי שרואה שאשתו אינה הולכת בדרך ישרה ויש לה איזה קרבות עם אנשים אחרים, שיוכיח אותה ויזהיר אותה בינו לבינה בנחת, להסיר את המכשול, אבל אל יאמר לה בפירוש, אל תסתרי עם פלוני, שבזה יגרום רעה לביתו, ואם שמע על אשתו שזינתה, אף שאין הדבר ברור, ישאל לחכם אם מותר לו לדור עמה.

ד. ישתדל כל אדם ליקח לו אשה חשובה ממשפחה הגונה. שלשה סימנים יש להם לישראל: ביישנים, רחמנים, גומלי חסדים. ומי שאין לו סימנים אלו אינו ראוי להתדבק בו. ואשה שנתגרשה משום פריצות, אין ראוי לאדם כשר שישאנה. ואשה כשרה אף שהוא נושא אותה בשביל הממון שיש לה, מותר, ודוקא כשנותנין לו את הממון ברצון טוב, אבל אם מעגן את עצמו וממתין עד שימצא אשה עם ממון כחפצו, או שעשה שידוך ופסקו לו ממון הרבה וחזרו בהם, והוא מעגן את כלתו בשביל זה, או שמתקוטט בעבור זה, כל העושה כן מקרי נושא אשה לשם ממון, דהוויין לו בנים שאינם מהוגנים, ואינו מצליח ואין זיווגו עולה יפה, אלא

1. On reaching the age of eighteen it is the duty of a man to take unto himself a wife in order that he may "be fruitful and multiply," (Gen. i. 28); at any rate he should not pass his twentieth year without having taken a wife.

2. Even if one has fulfilled the precept to "be fruitful and multiply" he should not remain without a wife.

3. The precept to "be fruitful and multiply" is not obligatory upon woman; nevertheless a woman should not remain single. It is one of the mandates of the sages that a man shall give his sons and daughters in marriage immediately they approach maturity to obviate any improper conduct on their part. When a man finds that his wife conducts herself in an immodest manner in being familiar (even in a slight degree) with other men, he should warn her privately and with gentleness, and by that means endeavour to remove a "stumbling block" from her path, he should, however, exercise discretion in reproof. One hearing rumours of infidelity on the part of his wife, even if its truth is not clearly established, should consult the ecclesiastical authorities as to whether he is permitted to dwell with her.

4. One should marry an estimable woman of a respectable family. By three traits is Israel characterized: by modesty, mercifulness, and practice of charity; it is therefore obviously improper to form an alliance with one who lacks these distinguishing characteristics. One should not espouse a wife whose conduct was so flagrantly immodest that it led to her divorcement. If the woman is respectable one is permitted to marry her even if his choice is decided by a money consideration, it is, however, only permissible when the money is given him voluntarily, but one who defers marriage in expectation of obtaining a wife who will bring him the money he desires, or who had plighted his troth in consideration of the promise that much money would be given him, and who because of the subsequent retraction of that promise (defers marriage and) causes his bride to languish, or quarrels on account of that money; he who acts thus belongs to those whom our Sages have designated as "Those who marry for money" and of whom they have said: "They will produce evil offspring, and will be unsuccessful, nor will they see any good result from the alliance

כל מה שתביא לו אשתו עמה יקח בעין טובה, ואז יצליח. ומצוה לישא בת אחותו או בת אחיו, אבל אם בא אישא אחת משאר קרוביו, ישאל לחכם.

ה. לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו, שאין ברכה מצויה בביתו של אדם אלא בשביל אשתו, וכך אמרו חכמים לבני דורם „כבדו נשותיכם כדי שתתעשרו".

ו. אסור לשהות עם אשתו בלא כתובה, ואם נאבדה הכתובה, ילך מיד לבית דין לכתוב לה כתובה אחרת.

מנהגי תענית חתן וכלה.

א. נוהגין שהחתן והכלה מתענין ביום חופתן ואומרים בתפלת המנחה „עננו", כמו בשאר תענית, ואין מתענין אלא עד לאחר החופה, ואם נתאחרה החופה, אזי לאחר צאת הכוכבים, יכולים לאכול איזה דבר, ובלבד שלא ישתו משקה המשכרת.

ב. בראש חדש, ובאסרו חג דשבועות, ובו"ו באב, ובט"ו בשבט, וכן בחנוכה, ובשושן פורים, אין מתענין, אבל בניסן אפילו בר"ח ניסן מתענין, וכן בל"ג בעומר, ובימים שבין ר"ח סיון לשבועות, ובימים שבין יוה"כ לסוכות מתענין, ואף בימים שאין מתענים, צריכין ליזהר שלא לרדוף אחר מותרות מאכל ומשתה ומכש"כ שיזהרו ממשקה המשכרת.

ג. צריכין החתן והכלה להתקדש עצמן במאד מאד בהכנסם לחופה ויעשו תשובה ביום ההוא ויפשפשו במעשיהם מיום הולדם עד היום הזה, ויתורו ויבקשו מחילה וסליחה וכפרה מהש"י, ויהיו מודים ועוזבים ויתחרטו חרטה גמורה בשברון לב, ויעשו הסכמה חזקה מהיום ההוא והלאה, לעבוד את ה' באמת ובתמים, ואח"כ יכנסו לחופה ויתפללו שהקב"ה יהיה

they have formed." It is mandatory for one to marry his niece, whether the daughter of his sister or of his brother, but if he contemplates marrying any other of his relations, he should first consult the ecclesiastical authorities.

5. A man should be ever careful to treat his wife in an honourable manner, for it is only for the wife's sake that a man's house is blessed, and thus were our Sages wont to say to their contemporaries: "Treat your wives honourably in order that ye be blessed with wealth."

6. It is forbidden for one to dwell with his wife without a Jewish marriage certificate (כתובה).

Concerning the Custom of Groom and Bride

Fasting on the Wedding Day.

1. It is customary for a Groom and Bride to fast on their wedding-day, and to say עננו in the מנחה prayers as on any other fast-day. This fast is kept up only until the nuptial ceremony is over, if, however, the ceremony was delayed, they may partake of some refreshments immediately after the appearance of the stars, but they should not drink any intoxicating beverage.

2. If the wedding took place on Rosh Chodesh or on the day following Pentecost (called אסרו חג דשבועות), or on the fifteenth of Ab, or on the fifteenth of Shebat, during Chanucah, or on Shushan Purim they need not fast; but during the month of Nissan, they must fast even on Rosh Chodesh, they must also fast on ל"ג בעומר, on the days that intervene between Rosh Chodesh Sivan and Pentecost, also between Atonement Day and Tabernacles. Even on the days that they do not need to fast, they should not indulge too freely either in food or drink and they should at any rate abstain from intoxicating beverages.

3. It is the essential duty of Groom and Bride when entering upon the nuptial ceremony to purify themselves before God, thus, they should on that day repent of their sins, and review all their deeds from the day of their birth up till that day, they should then confess their sins before God and beseech Him to grant them pardon, forgiveness and atonement and they should firmly resolve thenceforth to devote themselves to the worship of God truly and sincerely; it is only then that they will be in a proper frame of mind to enter under the Nuptial Canopy and to pray unto the Holy One, blessed be He, that He may help them to build up the House of Israel—a house that

בעזרם לבנות בית ישראל, טוב לד' ולבריות, ונהגין שאומרים ויוי בתפלת המנחה כמו בעיהכ"פ.

מנהגי החופה.

א. המנהג בנשואי בתולה, שהחשובים יחד עם החתן פורסין סודר על ראש הכלה ומברכין אותה בברכה זאת „אחותנו את היי לאלפי רבבה", אח"כ מוליכין את החתן תחת החופה (שפורסין יריעה על גבי כלונסאות) ומעמידין אותו פניו למזרח, והחזן מנגן כמנהג המקום, והשושבינות מוליכות את הכלה והשושבינים וקרוביהם הולכים לקראתה, וכשמתקרבים אליה חוזרים להחופה, והשושבינות מביאים את הכלה ומסבבים עמה ג' או ז' פעמים (כמנהג המקום) את החתן, והחזן מנגן ג"כ כנהוג, אח"כ מעמידין את הכלה לימין החתן, והמברך מצדד א"ע ופניו למזרח.

ב. עיקר החופה היא, מה שאחר הקרושין מוליכין את החתן והכלה לחדר מיוחד, ואוכלים שמה יחד במקום צנוע. ויש למנוע שלא יכנס שם שום אדם, כדי שיהיה יחוד גמור, וזהו החופה הקונה ועושה נשואים.

ג. בבתולה קונה יחוד זה, אף שאינו ראוי לביאה, כגון שהיא נדה ובני אדם נכנסים ויוצאים שם, אבל באלמנה אינה קונה אלא יחוד הראוי לביאה, דהיינו שהיא טהורה ואין אדם נכנס לשם.

ד. אין עושין קנין בשבת, ולכן אם הנשואין בע"ש, יזהרו שיהיה יחוד הקונה קודם שבת, ואזי כשנעשה יחוד הקונה מבעוד יום, מותר לבא עליה ביאה ראשונה בשבת, בין בבתולה, בין באלמנה, אבל אם לא נעשה יחוד הקונה מבעוד יום, אז אסור לבוא עליה בשבת ביאה ראשונה, משום דהביאה עושה הקנין ואין קונין בשבת.

should be good in the sight of God and men. It is customary for them to say the וידוי (Confession) in the מנחה prayer, the same as on the Eve of Atonement-day.

The Customs of the Nuptial Canopy.

1. At the espousal of a maiden it is customary that the veil be placed upon the Bride's head by personages of importance together with the Bridegroom, who thus bless her: אחותנו את היי לאלפי רבבה. The Bridegroom is then led under the nuptial canopy (which consists of a curtain spread upon poles) and is directed to stand facing the East. The Cantor then chants, according to the customs of the place. Then the Bridesmaids lead the Bride, and the Groomsmen and relatives go forward to meet her, and as they approach her, they return to the nuptial canopy, the Cantor chanting according to the local custom. The Bride stands on the right of the Bridegroom and the one saying the blessings stands sidewise with his face towards the East.

2. The rite that is most essential to a proper performance of the nuptial ceremony is that which follows the rite of consecration when the Groom and the Bride are led in a separate apartment, where they eat together in privacy, this privacy should be zealously guarded from the intrusion of others in order that their communion be perfect. This nuptial rite is the validation of the espousals.

3. The communion ratifies the marriage contract where the bride is a maiden, even if not adapted for consummation (e.g. a נדה). Where the bride is a widow, the only communion that ratifies the marriage contract is one that is adapted for a consummation of the marriage (e.g. the bride not a נדה).

4. No contract should be ratified on the Sabbath, consequently if the wedding ceremony took place on the Sabbath eve, care should be taken to have it ratified by communion before the Sabbath sets in.

דיני שבעת ימי המשתה.

א. הנושא בתולה צריך לשמוח עמה שבעה ימים, וכן הדין אם הוא בחור והיא אלמנה או גרושה, וכל שבעת הימים לא יעשה מלאכה, ולא ישא ויתן בשוק, אלא אוכל ושותה ושמח עמה, ואם הוא בחור והיא אלמנה או גרושה יכולה למחול. ואם הוא אלמן או גרוש, וגם היא אלמנה או גרושה, אז א"צ שמחה אלא שלשה ימים. ומצוה לשמח חתן וכלה ולשבחה, והנושא אשה צריך לעמוד בעירו שנה תמימה לשמוח עמה, אבל האשה יכולה למחול.

ב. אם יש שם בעת המשתה עשרה אנשים גדולים והחתן מן המנין, אומר המברך „דוי הסר וכו', נברך אלהינו שהשמחה במעונו שאכלנו משלו", ואחר ברכת המזון המברך או אחר לוקח כוס שני ואומר עליהם ששה ברכות, וחוזר המברך לכוס של ברכת המזון ומברך עליו. בד"א אם הוא בחור או היא בתולה, ובסעודה ראשונה אפילו החופה היתה ביום והסעודה בלילה או למחר, או אפילו בסעודות של כל שבעת ימי המשתה, אם יש שם פנים חדשות (דהיינו שבא שם אדם מחמת שמחת מרעות ורוצים להרבות בשבילו, ואפילו אינו אוכל) או בשני סעודות הראשונות של שבת ויום טוב ואפילו אין שם פנים חדשות, וכן בסעודה שלישית של שבת ויום טוב אם החתן או אחר דורש, או שיש שם פנים חדשות וכן באלמן או גרוש שנושא אלמנה או גרושה, ובסעודה ראשונה הנעשה ביום הנשואים ואפילו נמשכה אח"כ גם בלילה, בכל אלו מברכין ז' ברכות וכמבואר, אבל מסעודה הראשונה ואילך בחול בכל שבעת ימי המשתה אם אין שם פנים חדשות, או בשבוי"ט בסעודה שלישית, אם אין החתן או אחר דורש, וגם פנים חדשות אין שם, או באלמן וגרוש שנשא אלמנה וגרושה, כל ג' הימים אחר סעודה הראשונה, ואפילו סעודה הראשונה אם אינה ביום הנשואים, ואפילו יש שם פנים חדשות, ואפילו בשבת ויום טוב, בכל אלו אם סועדים עם החתן אנשים

Laws Concerning the Seven Days of Banqueting.

1. One who espouses a maiden should rejoice with her for seven days. This law applies also to a bachelor who marries a widow or a divorced woman. During the seven days he should abstain from work, nor should he buy and sell in the market place, but he should rejoice with her This, however, does not apply in the case of a bachelor who marries a widow or a divorced woman. If a widower, or one who was divorced—married a widow or a divorced woman, three days are necessary to be set aside as a period of rejoicing. It is mandatory to make the Groom and Bride to rejoice, and to sound her praises. He who has taken a wife is required to stay in town for an entire year, in order that he may rejoice with her, but the woman is at liberty to release him from this obligation.

2. If ten male adults (the Bridegroom included) are present at the banquet, the Reciter of the Grace after the meal should say דוי הסר also נברך אלהינו שהשמחה במעונו שאכלנו משלו וכו' and on conclusion of the Grace after the meal, the Reciter (or another) should take a second goblet (in addition to the goblet of Grace) upon which he should say six blessings; the Reciter should then resume the Goblet of Grace and recite the Grace thereon; the above formula of blessings and ceremonials to be observed only in case the Bridegroom is a bachelor and the Bride a maid, and at the first banquet, even if the nuptial ceremony had taken place in the day-time and the banquet was held in the evening or on the following day, or even at any banquet that is held during the seven days of rejoicing where there are new visitors to be seen and they must manifest a desire to increase the rejoicing, or at the two first meals of the Sabbath and Festival (that occur in the seven days) even without visitors. Likewise at the third meal of the Sabbath and Festival if the Bridegroom delivers a דרוש (Talmudical discourse) or "new guests" are to be seen. Likewise at the first banquet (it matters not if it was held at night so long as the marriage took place on that day) of a widower or of one who had been divorced, who marries a widow or divorced woman. In all the foregoing cases the seven blessings should be said as previously explained, but at any other banquet besides the first that is held during the seven days of rejoicing (on a week day) where "new visitors" are not seen, or at the third meal of the Sabbath or Festival if the Bridegroom or another does not deliver a דרוש nor are "new guests" to be seen, or in the case of a widower or one who had been divorced who had married a widow or divorced woman; at any banquet besides the first during three days, or even at the first banquet if it did not take place on the wedding day, and even if "new guests" are to be seen, and even on a Sabbath or Festival, in all of the foregoing cases—if others besides his family dine with the bridegroom, the one who recites the Grace on that occasion should say נודה לשמך, וכו' also נברך לאלהינו

שאינם מבני ביתו מחמת שמחת מריעות, אז אומר המברך „נודה לשמך" כו' „נברך אלהינו שהשמחה במעונו" כו' ואחר ברכת המזון לוקח כוס שני, ואומר ברכת „אשר ברא ששון ושמחה" כו', ואח"כ לוקח הכוס של ברכת המזון ומברך עליו, ולזה א"צ עשרה רק גם בשלשה מברכין, אבל אם אינו סועד רק עם בני ביתו לבד, אינו אומר כלום מז' ברכות.

ג. אם אדם מזמין את החתן והכלה לאכול שם, אם מיוחדין להם שם חדר בפני עצמו, שיכולים להיות שם ביחד לבדם ולשמוח שם, הוי כמו חופה דידהו, ומברכין שם שבע ברכות, ואם לאו, אין מברכין, אפילו „אשר ברא" וכו' ולא „שהשמחה במעונו".

ד. בני החופה שנחלקו לחבורות הרבה, אפילו לבתים שאינם פותחים למקום שהחתן שם, מ"מ מברכין בכל חבורה וחבורה ברכות אלו, כיון שאוכלים מסעודה שהתקינו לחופה, אבל המשמשים האוכלים אחר הסעודה, אין מברכין ברכות אלו.

ה. מחזיר גרושתו אין אומרים „שהשמחה במעונו", ובסעודה הראשונה ביום הנשואים, אומרים „שבע ברכות", ומכאן ואילך א"א כלום.

דרכי הצניעות בין איש לאשתו.

א. ראוי לאדם להרגיל עצמו במחשבה טהורה ובדעה מקודשת בשעת הזווג, ולא יקל ראשו, ולא ינבל פיו בדברי הבאי, אפילו בינו לבינה, ויתנהג בצניעות האפשרי. ואסור להתחבר לאור הנר, ואפילו מאפיל בבגד אסור. ואם עושה מחיצה גבוה י' טפחים לפני הנר, מותר. ואסור להתחבר ביום אלא בבית אפל, ובלילה אם הלבנה מאירה עליהם להדיא אסור, אבל אם אינה מאירה עליהם, אף שמאירה בבית, מאפיל בבגד ומותר. וכן אם יש נר בחדר אחר ומאיר לחדר זה, צריך להאפיל בבגד. ואסור להתחבר בפני כל אדם, אם הוא נעור, ואפילו על ידי הפסק

שהשמחה במעונו, וכו', and on the conclusion of the Grace he should say on a second goblet אשר ברא ששון ושמחה, וכו', after which he should take the goblet of Grace and recite the Grace thereon. For the foregoing formula the presence of ten is not required, three being sufficient. If, however, he (the Groom) dines only with his family, none of the seven blessings should be said.

3. If one had prepared a feast for the Groom and Bride at his house, and had also assigned accomodation for them, where they could uninterruptedly rejoice in each others company, it is considered as a complement of the Nuptial Canopy, and the seven blessings should be said, otherwise not even the blessings אשר ברא, וכו' nor שהשמחה במעונו should be said.

4. Those who have attended the ceremony of the Nuptial Canopy, even if they are afterwards separated in many groups (or rooms) each group should nevertheless say these blessings, inasmuch as they have partaken of the feast prepared for the wedding, but the waiters who eat after the feast is over, need not say these blessings.

5. At the re-marriage of a divorced couple the words שהשמחה במעונו should not be said, and the seven blessings should be said only at the first banquet that takes place on the wedding-day, thenceforth none of the blessings should be said.

Chastity in the Conduct of Man and Wife.

1. It behoves a man to inure his mind to purity of thought and to sacred intercourse in his conduct towards his wife, he should not act in a spirit of levity, nor should he befoul his mouth with ribald jests even in private converse with his wife, and he should conduct himself with the utmost modesty. Conjugal intercourse is forbidden by artificial light, even if the light is shaded it is still forbidden. It is also forbidden during the day unless the room was darkened. Nor is

מחיצה עשרה, ובפני תינוק שאינו יודע לדבר מותר. ואסור להתחבר בשווקים וברחובות, ובגנים ובפרדסים, אלא בבית דירה, שלא יהיה כדרך זנות.

ב. לא יזדווג לאשתו אלא מרצונה, וכש"כ שאסור לאנסה, וכן לא יזדווג כשהיא שנואה לו, או שהוא שנוא לה, דאמרה ליה לא בעינא לך, ואף על פי שרצויה בשעת הזווג. וכן אם גמר בלבו לגרשה והיא אינה יודעת, אף שאינה שנואה אסור להזדווג לה. גם לא יזדווג לה כשהיא ישנה ממש, וכן לא יזדווג כשהוא או היא שכורים.

ג. לא יהא רגיל ביותר עם אשתו, אלא בעונה שהוא חייב לפרוע לה עונתה, דכתיב „ועונתה לא יגרע". האנשים הבריאים והמעונגים שפרנסתן במקומם בריות, עונתן בכל לילה. הפועלים העובדים בעירם עונתם ב' פעמים בשבוע, ואם עובדים בעיר אחרת עונתן פ"א בשבוע. הסוחרים המסבבים בכפרים עונתן פ"א בשבוע, והנוסעים למקומות רחוקים בשביל פרנסתם, עונתן פ"א לשלשים יום, ועונת ת"ח מלילי שבת ללילי שבת, וחיוב זה הוא גם כשהיא מעוברת או מניקה, ולא יבטל עונתה אלא מדעתה כשהיא מוחלת לו, וכבר קיים מצות פריה ורביה, ואם מונע אותה כדי לצערה, עובר בלא תעשה, שנאמר „ועונתה לא יגרע".

ד. כל אדם צריך לפקוד את אשתו בליל טבילתה ובלילה שלפני יציאתו לדרך (אם אינו הולך לדבר מצוה) וכל שרואה אשתו משדלתו ומרצה אותו, ומקשטת עצמו לפניו כדי שיתן דעתו עליה, חייב לפקדה אפילו שלא בשעת עונתה והוין לו בנים הגונים, אבל אם תבעתו בפה הוא דרכי חציפות ואין לקיימה.

ה. כשיש ח"ו רעב או שאר צרה במדינה, ימעט בתענוגותיו כ"א לצורך מצוה בליל טבילה או לחשוכי בנים.

ו. לא יזדווג על מטה שיש שם תינוק לרגליהם אם אין התינוק בן שנה. כשיוצא מביהכ"ם קבוע לא יזדווג עד לאחר שעה. אשה מניקה

it seemly at night by the light of the moon. Conjugal intercourse is also forbidden in the presence of any person who is awake.

2. One should not consort with his wife against her will—and he is absolutely forbidden to force her, nor should he consort with her when hating her or when she dislikes him, and does not want his attention, even though it should obtain her tacit consent, it is yet forbidden. Likewise if he had determined upon divorcing her, and she is in ignorance thereof, he is forbidden to consort with her, even though he does not hate her, nor should he consort with her while she is asleep, or while he or she is intoxicated.

3. One should not be unduly familiar with his wife excepting at the time regularly appointed for the performance of his marital duty, as it is written : "And her duty of marriage shall he not diminish." Men of strong constitutions who enjoy the pleasures of life, being engaged in profitable pursuits that do not deprive them from the comforts of home, should perform their marriage duty nightly. Labourers who are employed in the city where they reside should perform their marital duty twice weekly, but if they are employed in another city, once a week should be appointed for their performance of the marital duty. Commercial travellers who make short trips to adjacent villages should perform their marital duty once weekly, but those who take long journeys on account of their business interests should have an appointed time once in thirty days. The time appointed for a learned man is from Sabbath eve to Sabbath eve. This obligation must also be discharged when one's wife is pregnant or nursing. One should not deprive his wife of her right unless by her consent she releases him from his obligation towards her, providing he had already performed the precept to "be fruitful and multiply," but if he deprives her thereof in order to distress her, he transgresses a positive precept, for it is written : "and her duty of marriage shall he not diminish."

4. One should visit his wife on the night that she had performed the ceremony of immersion, also on the night preceding the day that he is about to set out on a journey (unless he is bound on a sacred mission). It is the duty of one who observes that his wife is striving to please him and that she is making herself as attractive as possible in order to gain favour in his eyes, to visit her, even at any other than the time regularly appointed for the performance of his marital duty, if, however, she made a verbal proposal, she exhibits brazen shamelessness.

5. If there be a famine, Heaven forfend, or if the land is in distress from any other cause, one should diminish his pleasures excepting it be on the night of her purification or if they are childless.

6. A suckling woman should not minister as a wife excepting at the time that the infant is asleep, nor should she suckle the child till forty minutes thereafter, unless the child cries. When on a visit as

לא תשמש אלא בשעה שהתינוק ישן, ואח"כ לא תניקהו עד לאחר ארבעים מינוט אם לא כשהתינוק בוכה, ואכסנאי לא ישמש אם לא כשיחדו לו ולאשתו בית מיוחד, ובלבד שלא ישן על סדן של בעל הבית.

ז. בית שיש בו ספר תורה אסור לשמש שם, אלא צריך שיוציא הס"ת לחדר אחר, ואם אין לו חדר אחר, יעשה לפניו מחיצה גבוהה עשרה טפחים והמחיצה תהא סתומה שלא יראה הס"ת, ויריעה שסביב המיטה לא חשובה מחיצה אם נדה מלמטה, אא"כ קשר אותה מלמטה, ובתפילין וחומשים ושאר כתבי הקודש, כגון גמרא ומדרשים ומפרשיהם, בין שהם בכתב, בין שהם בדפוס יכול להניחם בכלי תוך כלי, ודוקא כשהכלי השני אינה מיוחדת להם, אבל כלים המיוחדים להם, אפילו עשרה כחד חשיבי, ואם פירש איזה מכסה על הארגז שהספרים בתוכו, חשיב ככלי בתוך כלי. וכן המזוזה, אם היא בפנים החדר יכנסה בשני כסוין שתהא בכלי בתוך כלי והשם יהא ג"כ מכוסה, וכסוי זכוכית לא מהני.

חובת הבעל לאשתו.

א. יאהוב את אשתו כגופו ומכבדה יותר מגופו ויותר ממה שיש לו, וישאל בעצת אשתו במילי דעלמא אבל לא במילי דשמיא. ואל יצא לדרך למקום רחוק שלא ברשות אשתו, ואין אדם רשאי למכור כלי אשתו, ויזהר באונאת אשתו שדמעתה מצויה ושערי דמעות ושערי אונאה לעולם אין ננעלין, ולא יקפיד בתוך ביתו, ולא יטיל אימה יתירה בתוך ביתו, ויהיה ותרן בתוך ביתו שלא לדקדק הרבה אם יקרה פעם איזה נזק. ואם קרה לו דבר ונתבזה, אל יספר לאשתו, ואל תגלה לה את סודך שאין לה חפץ בו.

ב. חייב במזונותיה סעודה בינונית של כל אדם באותה העיר, בד"א בעני, אבל בעשיר לפי עשרו חייב לתת לה מזונות, ויהיה מפרנס אותה לפי יכלתו מה שיוכל, וחייב בכסותה להלביש ולהנעיל אותה, בגדים

guests, husband and wife should not cohabit unless a separate room was assigned for them.

7. Conjugal intercourse is forbidden in a room wherein there is a Scroll of the Law; one is therefore obliged to remove any Scroll that may be there to another room; not having another room, one should place a partition, the height of ten hand-breadths (before the Scroll of the Law), the partition should be opaque in order that the Scroll may not be seen through. A curtain around a bed is not counted as a partition if it is loose at the other end unless it is fastened at the bottom. Concerning Tephillin, Pentateuchs and other sacred writings, such as Gemara, Midrashim and their Commentaries, whether they are written or printed, one may place them in a vessel which should be placed in another vessel. It is essential that this second vessel should not be one that is designed especially for them as even ten vessels that are especially designed for them count as one. If one had covered the book-case containing the sacred books, it is counted as if they lay in a vessel within a vessel. The Mezuzah that is in the room also requires to be covered with two coverings in order that it should be as "in a vessel within a vessel," the Divine Name should also be covered, but a covering of glass is of no avail.

The Duty of a Husband to his Wife.

1. One should love his wife even as he loves himself, and accord her honourable treatment to an even greater extent than he would expect for himself; he should consult his wife in worldly matters, but not in spiritual matters, he should not take a long journey without his wife's consent; he is not permitted to sell his wife's apparel. One should be very careful not to oppress his wife, for her tears are ever ready, and the gates through which the cries of the oppressed are heard are never shut! One should not be captious towards the members of his household, nor should he terrorize them, on the contrary, he should be forbearing and overlook any loss sustained by accidental damage. One should not relate to his wife any unpleasant incident that might have occurred, or tell her a secret which she might not ask to know.

2. It is his duty to sustain her and provide her with the fare that is generally partaken of by people in their position of life. It is his duty to furnish her with apparel, to supply her with clothing and footwear, choosing such raiment as is proper and becoming to her. Fashionable ornaments also should be given to a wife—in conformity

הראוים וטובים לה, ונותנין גם תכשיטין לאשה לפי מנהג אנשי העיר, והכל לפי רוב עשרו חייב לתת לה, כי אם העשיר עולה עליו להנות גם היא מברכת ה׳ אשר ברכו בגללה.

ג. חלתה חייב לרפאותה, וישלם שכר להרופא, כי אסיא דמגן מגן שוי׳, והרופא יהיה במקום קרוב. ואם מתה, חייב בקבורתה, לא רצה לקוברה מוציאין ממנו בעל כרחו.

חובת האשה לבעלה.

א. אין לך אשה כשרה בנשים אלא אשה שהיא עושה רצון בעלה, ותשתדל שלא תתגנה על בעלה, ולא יאי יהירותא לנשי, ולא תהא גם כעסנית, ודרכה של אשה להיות יושבת בתוך ביתה, וחייבת היא גם להוציא את עצמה מן החשד, ולא תהא מדברת עם כל אדם, לשחק עם בחורים, כי הרבה שחוק עושה, וגם בפני בעלה תהיה צנועה, ובזמן שהיא נוהגת בעצמה דת יהודית שהיא צנועה, זוכה שיוצאין ממנה בנים בעלי דעת ומעשים טובים.

ב. אין דרך האשה להיות יושבת בטל, כי הבטלה מביאה לידי שעמום, ואפילו יש לה כמה שפחות, תעשה מלאכה נקיה וקלה, ומניקה את בנה, ועומדת ומרחצת פניהם של בניה כדי שילכו לבית הספר, ועומדת ומקבלת בניה שבאו מבית הספר. ולא תהא עם בעלה ונתנת עיניה באחר ולבה עליו, ואשה שנותנת עיניה בבעלה שימות ותרשנו ותנשא לאחר, לסוף שתמות היא ובעלה קוברה. ואיש ואשתו ששלום ביניהם, שכינה שרויה ביניהם.

איסור יחוד ושאר קרבות עם נשים.

א. אסור להתיחד עם שום אשה, בין ילדה בין זקנה, בין ישראלית, בין אינה ישראלית, בין קרובתו בין אינה קרובתו, חוץ מן האב שמותר

with ones means, e.g. as one's means increase it is incumbent in a like ratio to increase one's outlay on his wife's apparel and ornaments, because the Lord has blessed him for her sake.

3. If she became sick, it is his duty to cause her to be cured and engage a physician to attend to her, for "the treatment that costs nothing is worth nothing."

The Duties of a Wife to her Husband.

1. The most virtuous of women is the wife who does the will of her husband and strives not to become repulsive to him, avoids an arrogant bearing which is unbecoming in a woman and is not prone to anger, but attends to the affairs of her household as is meet for a woman. It is the duty of a wife to be above suspicion, not to flirt or be gay with other men, for such conduct is productive of much evil. She should retain her modest demeanour even in the presence of her husband, and so long as she conducts herself with the modesty that is comformable to the teaching of the Jewish code, she merits a reward and will have children of lofty attainments and good deeds.

2. It is improper for a woman to sit in idleness, for "idleness leads to folly," thus, even if she have many servants, she should yet be engaged in some task that is light and clean, she should nurse her children, make them ready for school, and see to their wants. She should not long for other men, and the woman who looks forward to her husband's death to inherit his wealth to marry another is destined herself to die. When, however, man and wife live peacefully together the שכינה (paradise) rests in their midst.

Laws Forbidding Being Alone with or Familiarity Towards Women.

1. One is forbidden to be alone with any woman whether she be a Jewess or a non-Jewess, whether she be related to him or not, with

להתיחד עם בתו, והאם עם בנה, והבעל עם אשתו אפילו היא נדה, ותינוקת שהיא פחותה משלש שנים מותר להתיחד עמה. וכן תינוק פחות מתשעה שנים מותר לאשה שתתיחד עמו.

ב. מותר לאשה להתיחד עם איש ישראל אם אשתו עמו, מפני שאשתו משמרתו. וכן מותר לאשה להתיחד עם ב׳ אנשים כשרים, ודוקא בעיר וביום, אבל בשדה ביום, או בלילה אפילו בעיר, בעינן ג׳ אנשים כשרים, ועם פרוצים לא תתיחד לעולם, אפילו הם כמה, אא״כ נשותיהם עמהם. ואיש אחד לא יתיחד עם נשים, אפילו הם כמה.

ג. אשה שבעלה בעיר, אין חוששין להתיחד עמה, מפני שאימת בעלה עליה. ובית שפתחו פתוח לרה״ר, אין שם איסור יחוד ביום ובתחלת הלילה, כל זמן שבני אדם עוברים ושבים ברחוב, ואם היה זה רגיל עמה, כגון שגדלה עמו שהיא קרובתו, או שבעלה הזהיר אותה שלא תתיחד עם זה, הרי זה לא תתיחד עמו, אפילו בעלה בעיר, ואפילו בבית שהפתח פתוח לרה״ר.

ד. לעולם יתרחק האדם מן הנשים, לא ירמוז בעיניו ולא ישחק עמהם להקל ראשו כנגדם, או להביט ביפים. פגע אשה בשוק לא יהלך אחריה, אלא יפנה לצד אחר, ולא יעבור פתח אשה זונה אפילו ברחוק ד׳ אמות.

ה. לא תלכנה בנות ישראל פרועות ראש בשוק, בין שיש לה בעל, בין שאין לה בעל, אבל בתולה מותרת.

ו. אשה שהוא רוצה לישא אותה, מותר לו וראוי לו לראותה, אם היא לרצונו, אבל לא יסתכל בה דרך זנות, ומכל שכן שלא יתקרבו זה לזה בחבוק ונשוק, ובפרט שהיא נדה כ״ז שלא טבלה. ואין חלוק באיסור נדה, בין פנויה לנשואה.

ז. אין לנהוג אפילו עם אשתו דברים של חבה בפני אחרים, ואסור לשום בר אינש, לישון בחדר שישנים שם איש ואשתו.

the exception of parents who are permitted to be alone with their children, or of a husband with his wife, even if she be menstrually unclean. It is permissible to be alone with children.

2. It is permissible for a woman to be alone with an Israelite who is accompanied by his wife as the latter watches over his conduct; she is also permitted to be alone with two virtuous men, but only in a town and in the day-time, but in a field in the day time, or at night even in a town it is necessary that there be three virtuous men, but she should never be alone with men who are immoral, no matter how many there are unless they are accompanied by their wives. One man should not be alone with many women.

3. One need not scruple to be alone with a woman whose husband is near-bye, nor is one forbidden to be alone with a woman in a room the door of which opens on a public thoroughfare at a time when people are passing to and fro during the day, or in the early part of the night. A woman, however, should not be alone with an intimate friend, e.g., with one to whom she is related and with whom she grew up, or with one concerning whom her husband warned her against being alone in his company; with any of the foregoing she should not be alone, even in a room close to the public thoroughfare.

4. A man should ever avoid women, he should not wink to them, nor jest with them, nor gaze (too long) at their beauty. If he encounter a woman in the street, he should not continue to walk behind her, but he should turn in another direction, and he should avoid passing houses inhabited by disreputable women.

5. Daughters of Israel, whether married or not, should not go into the street with hair uncovered, but young girls are permitted.

6. Although it is permissible and highly proper for one to look at the woman he is to make his wife to see if she pleases him, yet he should not regard her with lascivious eyes, moreover they should avoid the intimacy that leads to embracing and kissing as she might be a נדה (menstrually unclean); the laws prohibiting contact with a נדה do not discriminate between an unmarried and a married woman.

7. One should not manifest his love, even for his wife, by the caressings incidental thereto, in the presence of others. It is forbidden for any person to sleep in the room where the husband and wife are sleeping.

ח. מי שגרש את אשתו, לא תדור עמו בחצר אחד. ואם הוא כהן, או אפילו הוא ישראל, רק שהיא נשאת לאחר ונתגרשה מן השני ג"כ, וכן מי שגרש אשתו מפני שהיא אסורה לו, כל אלו צריכין הרחקה יתרה, וגרושה שנשאת ודרה עם בעלה השני, צריכה עוד הרחקה יתרה, ולא תדור עם בעלה הראשון בכל השכונה בכל אלו הרחקות היא נרחת מפניו, ואם החצר שלה, הוא נדחה מפניה, ומותר לאדם לזון גרושתו, ומצוה הוא, רק שיזונה על ידי שליח.

דיני נדה.

א. כל אשה שנעקר ממקורה טפת דם אפילו כל שהוא יהיה באיזה אופן שיהיה בין בטבעה כדרך הנשים, לראות בזמנים ידועים וקבועים, או שלא בזמנה, ואפילו אירע לה איזה אונס, אשר מחמת זה יצא דם ממקורה, הרי היא טמאה נדה, וכל הבא עליה בטומאתה חייב כרת, ולנגוע בה דרך חבה אסור מדאוריתא. ואפילו לא הרגישה שיצא דם ממקורה, אלא שמצאה כתם דם בבשר או בחלוקה, או בסדינה, או בשאר מקום, ואין לה לתלות שבא ממקום אחר אלא שבא ממקורה, הרי היא טמאה כמו נדה. וכל אשה שמצאה איזה כתם, אפילו אינו אדום ממש, אלא שאינו לבן ממש, תשאל לחכם, כי יש בזה כמה חלוקי דינים, בענין גדלות וקטנות הכתם, וגם בענין התליה, במה יכולין לתלות, ובמה אין יכולין לתלות, ועוד ישנם חילוקים ודינים רבים בזה, אשר על כן לא תרהיב שום אשה, לסמוך על פסקי נשים הזקנות, רק צריכין לשאול לחכם.

ב. כל אשה שמרגשת שנפתח רחמה, או שיצאה ממנה ליחה, צריכה תיכף לבדוק עצמה בחתיכת בד נקי, וכשתמצא איזה דבר לח, אם היא לבנה לגמרי טהורה, ואם אינו כך, או שנפתח רחמה ובדקה ולא מצאה אח"כ כלום, צריכה לשאול לחכם, וכן אם לא בדקה תיקף משנפתח רחמה, צריכה גם כן לשאול לחכם

8. If one had divorced his wife, the latter should not reside in the court yard (street) where he resides, and if he is a Priest or even an Israelite, but she had married another and was divorced also by her second husband, also if one had divorced his wife because he discovered that she was forbidden to him—all of the above are required to keep at a great distance from each other. A woman who had been divorced and had re-married and was living with her second husband, should keep at a still greater distance from her first husband, and should not reside in his vicinity. In all the foregoing alienations, the woman must give way to the man, if, however, she is the owner of the court yard, he must give way to her. One is not only permitted to support the woman he had divorced, he is even commanded to support her in preference to another poor person, but he should send her the supplies through an agent.

Laws Concerning Menstruation (נדה).

1. As soon as a woman notices she exudes the smallest quantity of blood, whether it is the natural time for her to see the menstrual flow in the usual way or at any other time, be it even the result of an accident which had caused the blood to issue, she must regard herself as unclean (נדה) and one who cohabits with her when in such a state incurs the punishment of כרת (excommunication) and the woman incurs a like penalty. To touch her in a caressing manner is also forbidden by precept of the Torah. Even if she is unaware of the issue of blood but only found the stain upon her flesh, her underclothing or bedding, or any other place and she cannot attribute its appearance to any other cause than an issue, she is unclean as a נדה, and any woman who finds a stain which although not exactly red is not exactly white, should consult one learned in these laws, and inasmuch as there are multitudinous and diversified laws as to the quantity and the causes to which it may be attributed, no woman should presume to depend upon the opinions of old women, but is required to consult one learned in these laws.

2. When a woman feels the opening of her womb or the oozing of moisture from her body, she is required to examine herself immediately; if it is entirely white she is clean but in the event of it not being so, she is required to consult one learned in those laws.

ג. בזמן שהיא טמאה, בין מדם, בין מכתם, עד אחר הטבילה, צריכה להיות מרוחקת מבעלה, שלא יגעו זה בזה, היא אסורה לישן על מטתו, וכן הוא על מטתה, אף שלא בפניה, וכש"כ כשגם היא שוכבת שם, בודאי אסור להם לישן יחד, ואף שאין נוגעים זה בזה, ואף כשהם מלובשים בבגדיהם, ואם שוכבים בב' מטות, רק שהמטות נוגעות זה בזה ג"כ אסור. גם יזהרו כל זמן נדותה עד שתטבול, שלא להושיט או לזרוק שום דבר מידה לידו, או מידו לידה, וגם לא יראה בשרה במקום שדרכה להתכסות, ולא ישחקו שניהם יחד, ולא ידברו דברי התול וקלות ראש, ולא יאכלו ביחד מכלי אחד, והוא אסור לאכול או לשתות מהמאכל או מהמשקה שנשאר ממנה, אך אם שפכו אל כלי אחר, או שהפסיק אדם אחר ביניהם, מותר לו לאכול או לשתות, ואם אינו יודע ששתתה היא מכוס זה אינה צריכה להגיד לו, והיא מותרת תמיד לאכול או לשתות משיורי מאכל או משקה שלו, ובכל אלו הדינים אין חלוק בין הימים שרואה בהם דם, ובין הימים שסופרת השבעה נקיים, כי כל זמן שלא טבלה. הרי היא נדה גמורה לכל הדינים.

ד. ראוי שתייחד לה בגדים בימי נדותה, כדי שיהיו שניהם זוכרים תמיד שהיא נדה, ולא תמזוג לו כוס יין בפניו, או להביאו לו ולהניחו לפניו על השולחן, ולא תציע לו מטתו בפניו, אבל שלא בפניו הכל מותר, אפילו הוא יודע שהיא עשתה, ואסורה לצוק לו מים לרחוץ פניו ידיו ורגליו, ואפילו מים צוננים. וכן לא ימזוג הוא כוס לה, ואם הבעל חולה, ואין מי שישמש אותו זולתה, מותרת לשמשו להקימו ולהשכיבו ולתומכו, ואם היא חולנית מותר לו לשמשה, אם הוא בשעת הרחק גדול, שא"א למצוא מי שישמשנה, ואם הבעל רופא ואין שם רופא אחר מומחה, מותר לו להתעסק ברפואתה כיון שאינו עושה דרך חבה. ונהגו הנשים שלא לילך לבית החיים להתפלל בימי נדתה ונכון הוא.

3. During the time that she is unclean, whether of blood or of a stain, she is required, until after the immersion, to hold aloof from her husband, so that they come not in contact with each other. During the time of her uncleanness until she will perform the ceremony of immersion, they should also be careful not to hand anything to each other, nor should they eat together from the same vessel; the husband is likewise forbidden to eat or drink from the food or beverage of which she had eaten or drank, if, however, it was placed in another vessel, or if another person had eaten or drank between them, he (the husband) is permitted to eat or to drink, and if he is not aware of her having used the vessel she is not required to tell him thereof; she is always permitted to eat or drink anything after him. In all the foregoing laws there is no distinction between the days in which she sees blood and the days which she counts the seven clean days, for so long as she did not perform the ceremony of immersion, she is to all intents and purposes a נדה to whom all the foregoing laws are applicable.

4. During the days of her uncleanness it is proper for her to wear special clothes whereby they may ever be reminded that she is a נדה. She is permitted to prepare for him food and drink, but not in his presence. It is forbidden to prepare anything for his toilet. He should not serve her with any beverage. If the husband is ill and there is none to attend to him excepting her, she is permitted to attend to him, to raise him up, to lay him down, and to support him, but she should not touch him with bare hands, and if she is ill the like procedure is allowable to him, but only in a case of great necessity, when it is impossible for him to obtain some else to attend to her. Like-if the husband is a doctor and another competent physician is not there, he is permitted to treat her, inasmuch as he does not pay her those attentions out of fondness for her. There is a custom among some women not to go to a Synagogue to pray in the days of cleanness.

דיני פרישה סמוך לוסת וקביעת הוסת.

א. כתיב „והזרתם את בני ישראל מטומאתם". מזה למדו רבותינו ז"ל, אזהרה לבני ישראל שיפרשו מנשותיהם סמוך לוסתן, היינו שאם זמן וסתה היא ביום או בלילה, אף שרגילה לראות בסוף היום או בסוף הלילה, מ"מ עליהם לפרוש זה מזה מתחלת היום או הלילה ההוא, וכן אם היה דרכה תמיד לראות בתחלת היום או הלילה, ובפעם זה עבר הזמן ההיא ועדן לא ראתה, מכל מקום אסירים כל אותו היום או הלילה, וראוי, אם אפשר להם, שיפרשו זה מזה גם בעונה שלפני עונת וסתה, היינו שאם זמן וסתה היא בלילה, יפרשו גם ביום הקידם, או אם זמן וסתה הוא ביום יפרשו גם בלילה הקודמת. אכן אם הוא בעילת מצוה, היינו בליל טבילה, או כשהוא יוצא לדרך, או בא מן הדרך, לא יחמירו בעונה הקודמת לעונת הוסת.

ב. ארבעה מיני וסתות הן: א) וסת הימים, והוא שראתה ג' פעמים רצופים ביום ידוע בחדש, ואף שאין החדשים שוים, מ"מ טבעה לראית ביום ידוע בחדש, זה הוא וסת הימים. ב) וסת הפלגות, והוא שראתה ד' פעמים וביניהם ג' פעמים בהפלגה בין ראיה לראיה ימים שוים במספר, כגון כ"ה ימים, או ל' או ל"ב יום, כפי דרכה וטבעה, זה הוא וסת הפלגות. ג) וסת הגוף, והוא שדרכה קודם ראיתה היא מפהקת כאדם שפושט זרועותיו מחמת כובד, או כאדם שפותח פיו מחמת כובד, או כאדם שמוציא קול מגרונו מחמת המאכל שאכל, כל אלה עניני פיהוק הן. וכן אם מתעטשת דרך מטה או דרך מעלה, או מרגשת איזה מיחוש נגד טבורה, או בבית הרחם, או שאחזה צירי קדחת, או תסמרו שערות בשרה, או שראשה ואבריה כבדים עליה, כל שהוחזקה ג' פעמים רצופים, שבאו לה א' ממקרים הנזכרים, ואח"כ ראתה דם, הרי זה קבעה וסת, ודוקא שפיהקה ועטשה כמה פעמים, אבל משום פיהוק ועטוש פעם א' אין הוסת נקבע, כי זהו טבע כל אדם, ודוקא שקבעה לה וסת כל הג'

Laws Concerning Separation Immediately Preceding the Menstrual Terms and of Regulating the Menses.

1. It is written: "Thus shall ye separate the children of Israel from their uncleanness." Our Rabbis, of blessed memory, have thence inferred that in the above paragraph is implied an admonition unto the children of Israel to separate themselves from their wives before the latter have their terms, thus if her regular course occurs by day or by night, although it may not occur before the close of the day or the end of the night, it is nevertheless incumbent upon them to be separated from each other from the beginning of the day or night. Likewise if it is her habit to have her terms in the beginning of the day or night and if that time had arrived without her having had her terms, intercourse is nevertheless forbidden them that entire day or night. It is proper for them to be separated from each other, if possible, at the time set for the performance of the marriage duty if it immediately precedes the time when she has her terms, thus if she has her terms at night they should be separated from each other on the preceding night. At the time, however, when the performance of the marriage duty is mandatory, as for instance on the night that she had performed the ceremony of immersion, or he is about to start on a journey, they need not rigidly adhere to the law forbidding intercourse before her season.

2. The menses may be regulated in four ways as follows: (1) By diurnal symptoms, i.e., by perceiving the flow on the same date of the month, three times consecutively; even if the months are not equal it is yet habitual with her to perceive the flow on a certain day in the month, it is termed Menses regulated by diurnal symptoms; (2) By intermittent diurnal symptoms, thus if she had perceived the flow after an equal lapse of days, three times out of four, as for instance, the same interval of 25, 30, or 32 days had elapsed between each time she had perceived the flow, whatever number of days she may be accustomed to according to her nature, this is termed Menses regulated by intermittent diurnal symptoms; (3) By bodily symptoms, thus, if before perceiving the flow it is her custom to yawn or to feel languid and heavy as one gaping from drowziness, or as one hiccoughs after a meal, all of the foregoing is implied by the term פיהוק "yawning." Likewise if she has flatulence, or sneezing, or if she feels pain in the diaphragm, or in the region of the womb, or if she has an attack of chills and is feverish, or if her hair hardens, or if her head and limbs are heavy from lassitude, or if any single occurrences of those described above happened to her three times consecutively and she invariably found blood stains thereafter, her menstrual terms are regulated thereby. Yawning and sneezing can be reckoned as symptoms only if repeated many times, but the menses cannot be regulated by her having yawned or sneezed but once, as this is natural to all. It is also essential for regulating the menses that the same event occur to her three times in succession, but if they occur at irregular intervals they

פעמים על ידי מקרה אחד, אבל אם פעם במקרה זה ופעם במקרה זה, לא הוי קביעות, זהו וסת הגוף. ד) וסת המורכב, והוא אם נתחזקה ג' פעמים, שתבוא לה האורח על ידי וסת הימים עם וסת הגוף, או וסת ההפלגות עם וסת הגוף, ואם לא בא לה אח"כ רק א' משני אלה, וסת הימים או ההפלגות בלא וסת הגוף, או וסת הגוף בלא הוסת הנזכר, אינה צריכה לחוש, כיון שלא קבעה, אלא בתרווייהו כהדדי.

ג. כל אשה שיש לה וסת קבוע, הרי זו שלא בשעת וסתה, בחזקת טהורה, ובעלה א"צ לשאול לה כלל, ואינה צריכה בדיקה, לא לפני תשמיש ולא לאחר תשמיש, ואדרבה אין לה לבדוק א"ע בפני בעלה, אבל שלא בפני בעלה, כל אשה שמרבה לבדוק א"ע הרי זו משובחת.

ד. אשה שיש לה וסת קבוע, קודם שבא לה השעה שהיא רגילה לראות, יש לה להכנים מוך דחוק, למען תדע בבירור, כי יש לחוש שמא יצא ממנה איזו טפת דם ותאבד, והיא לא תדע. ואם לא עשתה כן ועבר זמן וסתה, אסורה לבעלה עד שתבדוק את עצמה היטב, ואם בתוך הזמן רחצה את עצמה תשאל לחכם.

ה. אשה שאין לה וסת קבוע כלל, יש לה לבדוק א"ע לפני תשמיש ולאחר תשמיש, וגם הבעל יש לו לקנח א"ע אחר תשמיש ולראות אם לא נמצא איזה טפת דם. ובנידון האורח באשה שאין לה וסת קבוע כלל, או שראתה פעם אחד, או שני פעמים, או שנשתנה לה אורחה ודרכה, תשאל לחכם האיך תתנהג. ואשה מעוברת לאחר ג' חדשים הראשונים, או מניקה, או זקנה, אם הם מסולקות מדמים, הרי הם בחזקתן וא"צ בדיקה.

דיני כלה הנכנסת לחופה.

א. אשה שמכינה עצמה להנשא צריכה לספור תחלה שבעה נקיים, בין שהיא קטנה שעדן לא ראתה דם, בין שהיא זקנה שכבר פסקה

are not symptomatic This is termed Menses regulated by bodily symptoms; (4) Menses regulated by combined symptoms. If her manner of perceiving the approach of her terms was by diurnal symptoms combined with bodily symptoms which occurred to her three times in succession, or by intermittent diurnal symptoms combined with bodily symptoms, she need no longer pay any attention to any one of those symptoms that may transpire unaccompanied by the other, such as the diurnal, or vice-versa, for both must occur together in order to regulate her terms.

3. A woman who has her regular terms is presumed to be clean at all times excepting that in which she has her terms, and her husband need not enquire of her regarding that matter, nor does she need to examine herself neither before or after intercourse. Nevertheless the woman who exceeds in examining herself is most praiseworthy.

4. A woman who has her regular terms should ascertain before the accustomed terms if the menstrual flux has begun, as it may be apprehended that a drop of blood may have issued without her having become aware of it. Having failed to do so and the time for her regular terms having passed, it is forbidden her husband to have intercourse with her before she has examined herself thoroughly.

5. A woman whose terms are irregular must examine herself both before and after intercourse; the husband also must ascertain by cleansing himself, if after intercourse there is a drop of blood anywhere. It is desirable that a woman should consult those versed in the law as to the proper mode of procedure regarding the manner of perceiving the approach of her terms in the case when they are irregular, or who had perceived the flow once or twice, or whose manner of, or time for her menses had undergone a change. A pregnant woman—after the first three months—or who nurses, or after the change of life, all are presumed to retain their state of cleanness and need not examine themselves.

Laws of a Bride who had Entered the Nuptial Canopy.

1. It is obligatory upon a woman who had made preparations to get married, to count "seven clean days" (days in which she is free from catamenia) before that event occurs, it matters not if she be young and her courses had not yet started or if her change of life

מלראות, מ"מ חיישינן שמא מחמת חימוד יצא ממנה איזה טפת דם ונאבד, לכן מחזיקינן אותה כמו נדה ממש, וגם לאחר ספירת ז' נקיים תבדוק עצמה בכל יום עד הטבילה וכן לאחר הטבילה עד בעילת מצוה.

ב. אם מפני איזה סבה דחו זמן הנשואין ושוב חזרו לעשות הנשואים ביום הקבוע לראשונה אף שספרה לה ז' נקיים בראשונה, מ"מ צריכה לספור מחדש כיון שנולד לה חמוד חדש. ואפילו בדקה עצמה בכל הימים שבנתים לא מהני לה, ואם לא היה דחוי גמור אלא שהיה ביניהם איזה סכסוך ובין כך נתעכב הנשואין עד שנשתוו, או שמרצונם דחו הנשואים מיום הקבוע ליום אחר, ישאלו לחכם אם צריכה ז' נקיים מחדש או לא, ואם נתהוה קטטה ביניהם ונכנס חתן אחר תחת הראשון, פשיטא דלא מהני הז' נקיים שספרה לדעת חתן אחר, ואפילו אם לאחר שנתרצו לחתן אחר שוב נתפייס הראשון, לא מהני לה הז' נקיים הראשונים, כיון שהסיחה דעתה ממנו וצריכת לספור מחדש ז' נקיים.

ג. לכתחלה יש להזהר לעשות הנשואים בזמן שהכלה יכולה לטהר, ואם א"א ועושים הנשואים בימי טומאתה, או אם אירע שפירסה נדה אחר החופה וקודם שנבעלה, אז עד שתטהר ותטבול לא יתיחדו החתן והכלה ואפילו ביום אם לא שיהיה עמהם קטן או קטנה, ואין חלוק בזה בין בחור לאלמן ובין בתולה לאלמנה, שכל שלא בעל אשה זו מימיו, תקף ליה יצרו ולא יתיחדו בלא שמירה.

ד. מחזיר גרושתו צריכה לספור ז' נקיים, אפילו גרשה כשהיתה מעוברת או מניקה, והחזירה ג"כ כשהיתה מעוברת או מניקה, ואם היתה השעה דחוקה להם, ונכנסה לחופה בעוד שלא טבלה, מותר לו להתיחד עמה, דכיון שכבר בא עליה תו לא תקיף יצריה כ"כ.

ה. הכונס את הבתולה, בועל בעילת מצוה, ואף שדם הבתולים שותת, גומר ביאתו ואינו חושש, אבל לאחר שגמר ביאתו פורש עצמו ממנה והיא טמאה, ואפילו לא נראה שום דם, מחזיקין אותה כנדה ממש.

had ceased, it is nevertheless assumed that desire had caused the issue of a drop of blood which was lost, she is therefore regarded as a woman who is menstrually unclean (נדה). After having counted the seven clean days, she should examine herself daily until the time that she performs the ceremony of immersion, and also after that time until the mandatory performance of the marriage duty.

2. If on account of a certain hindrance the marriage was postponed to another day, but was subsequently set for the original date, even if she had already counted seven clean days she is yet obliged to count anew, and although she had examined herself daily during the interval, it is still of no avail. If, however, it was not really postponed, only that certain differences came up between them which caused the marriage to be delayed until they mutually agreed, or if they had postponed the wedding by mutual consent, she should consult the learned in those laws as to the necessity of again counting seven clean days.

3. Care should primarily be taken to set the date for the marriage upon a day whereon the bride will be able to purify herself, but if that be impossible and the wedding must perforce take place on a day whereon she is unclean, or if it happened that she became menstrually unclean after the rite of the canopy and before the consummation of the marriage, the bride and groom should not be alone in each other's company until she will have purified herself and will have performed the ceremony of immersion. Regarding this law no distinction is made between a bachelor and a widower, and a maiden or widow.

4. When one re-marries the woman he had divorced, she is obliged to count seven clean days, even though he had divorced her when she was pregnant or nursing; if, however, they were compelled to have the marriage ceremony performed before she had performed the ceremony of immersion, he is permitted to be alone with her.

5. One who marries a maiden should perform the marriage duty that is mandatory upon him and although there is an issue of virginal blood during the consummation it need not deter him therefrom; but

ואם לאחר שנטהרה וטבלה ונבעלה ראתה דם, וכן בפעם שלישי ורביעי, ישאלו לחכם. ומותר לבעיל בתולה בשבת ואעפ"י שהוא עושה חבורה.

דיני יולדת ומפלת או ראתה דם מחמת תשמיש.

א. יולדת, בין ילדה ולד חי, בין ולדה מת, ואפילו נפל, ואפילו לא ראתה דם, היא טמאה טומאת לידה, ואם היה הולד זכר, היא טמאה שבעת ימים, משום לידה, ואח"כ אם פסק הדם, יכולה לספור ז' נקיים, ותטבול לטהר לבעלה, ואם ילדה נקבה, היא טמאה י"ד יום משום לידה ואח"כ סופרת ז' נקיים ותטבול לטהר לבעלה. ומה שהנהיגו קצת נשים מעצמן, לבל לטבול עד מ' יום לזכר ופ' יום לנקבה, אין רוח חכמים נוחה ממנהגם זאת, ורק אם נפסקו הדמים אחר ז' ימים לזכר וי"ד לנקבה, והיא מרגשת בעצמה שהתשמיש לא תזיק לבריאותה, תספור ז' נקיים ותטבול לטהר לבעלה. וכאשר יגיע ליל מ"א מלידת זכר וליל פ"א ללידת נקבה, אז מהראוי שתפרוש לילה זאת מבעלה, משום שאז איכא חששא שמא תראה דם כמו בשעת וסתה.

ב. אשה שראתה דם מחמת תשמיש, אפילו שלא בשעת תשמיש, אלא אח"כ באותה לילה, אף שהיא מותרת לשמש פעם ב' לאחר שתטהר, אבל מיחש חיישא גם בחד זימנא, שאם אירע לה כן בליל טבילה, אזי כשתטבול יפרושו זמ"ז בליל טבילה, כי חיישינן שמא הטבילה בצירוף התשמיש גורמים לה לראות דם, ושמא תראה בליל טבילה שניה בשעת התשמיש ממש, אבל בליל טבילה שלישית א"צ לפרוש. משום דעיקר החשש היה משום הטבילה, וכיון דבטבילה שניה לא ראתה, תו לא חיישינן. וכן אם אירע לה שראתה בליל שניה של טבילה, צריך לפרוש בטבילה שניה ליל ב' ולא בטבילה שלישית, וכיון דאתיליד ריעותא באשה זו, לכן אפילו אם יש לה וסת קבוע, מ"מ כשתשמש פעם ב' צריכה בדיקה לפני תשמיש ולאחר תשמיש, לברר אם לא ראתה

he should separate from her after as she is regarded as unclean. Even if no blood is visible she is still regarded as a נדה. If after she became clean and had performed the ceremony of immersion she had conjugal intercourse and had seen blood thereafter, and the same thing occurred to her the third and fourth time as well, one versed in the laws appertaining thereto should be consulted.

Laws Concerning a Woman who had Given Birth to a Child; or after Abortion; or Effluxion of Blood.

1. A woman who has been delivered of a child, whether alive, still-born or an embryo, becomes unclean. If she gave birth to a male child she is unclean for seven days; if the effluxion of blood has then ceased, she may count seven clean days and perform the ceremony of immersion in order to be clean unto her husband, but if she had given birth to a female child she is unclean fourteen days, after which she may count seven clean days and perform the rites of immersion, and thus be clean unto her husband, (hence let it be known) that the practice of some women to abstain from immersion until forty days had passed in the case of a male child, and until eighty days if the child be a female is contrary to the spirit of the law as interpreted by our Rabbis. Yet the seven clean days should not be counted nor the rites of immersion be performed by her in order to be clean unto her husband—after the seven days with a male child and fourteen days with a female child—unless the effluxion of blood had ceased and she also feels that conjugal intercourse will not be injurious to her health. It is proper for the woman to be separated from her husband on the night of the forty-first day from the day she gave birth to a male child and on the night of the eighty-first day from the day she gave birth to a female child, as on those nights it is to be feared that she may perceive the flow the same as during her menses.

2. A woman who had an issue of blood as the effect of cohabitation, even if it did not occur during cohabitation, but thereafter, although it is permitted them to have intercourse again after she will have purified herself, yet this one occurrence should make them apprehensive of a repetition, for it is assumed that immersion in conjunction with cohabitation have caused the efflux of blood and perchance it might occur on the second טבילה night. On the third טבילה night, however, they need not be separated inasmuch as the principal cause of apprehension was the immersion. Likewise if she happened to perceive the flow on the night following the טבילה they should be separated on the subsequent night. Nevertheless as an unfavourable tendency was developed in that woman, she is required, even if she

עוד מחמת תשמיש, ותזהר לעסוק מיד מרפואות. וכש"כ אם אירע לה, שראתה בשעת תשמיש ממש, או בסמוך לאחר תשמיש, כי אם יארע לה כן ג' פעמים רצופים, נפלה במבוכה גדולה ובקושי גדול ימצא לה היתר שתשאר אצל בעלה.

ג. אשה שהרגישה בשעת תשמיש שנטמאתה, מחויבת תיכף לאמר לבעלה נטמאתי. ולא יפרוש ממנה באבר חי, אלא יסמוך על ידיו ורגליו ולא עליה, וימלא פחד ורתת על העבירה שבאה לידו, וכשימות האבר יפרוש ממנה, וישאל למורה הוראה, שיורה לו תשובה על העבירה.

דיני הפסק טהרה וספירת הנקיים.

א. כל אשה שראתה דם בימי טהרתה, צריכה למנות חמשה ימים עם יום הראיה, ואפילו ראתה בסוף היום, אם עדיין הוא יום, עולה יום זה למנין, וביום החמישי לעת ערב, קודם שתשקע החמה, תבדוק א"ע היטב, ותרחץ לכל הפחות פניה של מטה, ותלבש כתונת לבן ונקי, וגם שאר בגדים יהיו נקיים, וזה נקרא הפסק טהרה, ובלילה תציע על מטתה גם כן סדין לבן ונקי, וגם הכרים והכסתות כולם יהיו נקיים, ומיום המחרת מתחלת לספור ז' נקיים, ואין חילוק בין ראתה דם הרבה, אי ראתה רק טפת דם אחת, או שמצאה רק כתם בימי טהרתה, לעולם צריכה להמתין ה' ימים, וכן אפילו ראתה דם כל החמשה ימים אלא שפסקה קודם שקיעת החמה, מיד לאחר שפסק הדם, יכולה להפסיק בטהרה.

ב. בשעת הדחק, כגון שהיא בדרך, ואין לה מים כלל, אפילו לרחוץ פניה של מטה. אינה מעכב, רק שתקנח עצמה היטב, בכל מה דאפשר, ואם אין לה כתונת לבן, יכולה ללבוש גם כתונת ישן, רק שיהא בדוק, שאין עליה כתמי דם.

has her regular terms to examine herself both before and after a second intercourse as it might be desirable that she should immediately place herself under medical treatment; this is all the more urgent if she happened to see the blood during the very act of intercourse or immediately thereafter, for should this happen to her three times in succession, she is placed in a most embarrassing position.

3. If during intercourse the woman perceives that she become unclean, it is her duty to tell her husband immediately thereof, but the intercourse should be carried to its consumation.

Laws Concerning the End of Purification

and the Counting of Seven Clean Days.

1. When a woman perceives blood in the days of her purification she is required to count five days including that da , even if it was at the close of the day that she had seen it, it is still counted with the five days, and on the afternoon of the fifth day before sunset she should carefully examine herself and wash at least the genital organs and put on clean white underclothing; this is called "the end of purification." On the following morning she should begin to count the seven clean days. There is no difference in the application of this law whether she had seen much blood or whether she had seen but one blood spot, or if she had merely found a stain during the days of her purification, she is ever required to wait five days. And yet, even if she had seen blood the entire five days, but it had ceased to appear before sunset (of the fifth day) immediately upon its cessation she may end her purification.

2. In an emergency, as for instance, if she is travelling and cannot obtain any water, not even enough wherewith to bathe with, "the end of purification" is not retarded thereby, but she should carefully cleanse herself with a diaper or other like article, she should also change her underclothing.

ג. בדיקת ההפסק טהרה, צריכה להיות סמוך לשקיעת החמה, שהוא ערך שעה קודם הלילה, אז לאחר שרחצה היטב אותו מקום וסביב לו, ולבשה כתונת לבנה, תקח חתיכת בד נקיה ולבנה, מפשתן או מצמר גפן, ולא תהיה חדשה אלא ישנה, ותעיין בה אם היא נקיה ולבנה היטב, ותכנים את דבר באצבעה עמוק, עד המקום שמרגשת כשהיא עם בעלה, ותבדוק בכל הצדדין היטב.

ד. מיום המחרת, שאחר בדיקת הפסק טהרה זו, תתחיל למנות השבעה נקיים, ומחויבת לבדוק עצמה שתי פעמים בכל יום משבעת הימים, שחרית וקודם הערב בחתיכת בד נקיה, ולהכניסו בעומק כמבואר לעיל, ואם כבד לה לעשות כן בכל יום, לכה"פ פעם אחת משבעה ימי נקיים (והעיקר ביום הראשון), מוכרחת לעשות הבדיקה, ממש כבדיקת הפסק טהרה, ושאר הבדיקות תעשה איך שתוכל. אבן כל אשה כשרה בל תקל עצמה בהבדיקות, ותבדוק עצמה היטב כל שבעת הימים, ואם לא בדקה עצמה היטב אף באחד משבעת הימים, בבדיקה טובה בעומק, כמו שצריך להיות, ורק הכניסה מעט, וקנחה עצמה, אינה נחשבת הז' ימי נקיים שלה לכלום, וטבילתה אינה טבילה, ועדיין היא נדה גמורה.

ה. השבעה ימי נקיים צריכין להיות רצופים, דהיינו שלא תראה בכל אלו הימים שום דם ולא שום כתם, ואם מצאה דם או כתם באמצע השבעה נקיים, שנטמאה על ידי זה, צריכה לחזור ולספור ז' נקיים מחדש, ולעשות מקודם בדיקת ההפסק טהרה עוד הפעם, אלא שאינה צריכה להמתין חמשה ימים, עד עשית ההפסק טהרה כמו בתחלה, אלא באותו יום שנטהרה מדם, תוכל לעשות קודם הערב ההפסק טהרה, וממחרת תתחיל לספור ז' נקיים, וכל הבדיקות צריכין להיות לאור היום שתראה שאין בה שום מראה אדמומית, ולא לאור הנר, ולא לאור האבוקה, ובדיקה אחת ביום הראשון, ובדיקה אחת ביום השביעי, מוכרח שתהיה לאיר היום דוקא, ואם לא עשתה כן, תשאל לחכם.

3. It is essential that the examination at the end of purification be made immediately before sunset, which is about an hour before night-fall, at that time, after she will have carefully washed that part and what is adjacent thereto and will have put on white underclothing she will be able to ascertain whether there is no more flow.

4. On the day following the examination at the end of purification she should begin to count the seven clean days. During these seven days it is her duty to examine herself twice daily, in the morning and in the afternoon, by means of a clean cloth. If, however, it is difficult for her to do this every day, it is obligatory upon her to examine herself at least once during the seven clean days in the same manner as the examination at the end of purification is made; the other examination she may make in the best way that is possible for her. A virtuous woman should not be lax in these attentions, but should thoroughly examine herself the entire seven days and the woman who does not examine herself thoroughly, her immersion is not counted as טבילה, and she still remains unclean with the uncleanness of a נדה.

5. It is essential that the seven clean days be consecutive, that is, she should not see any blood or any stain in all those days, and if she found blood or a stain in the midst of the seven clean days by which she became unclean, she is obliged to recount the seven clean days, and before doing so to make once more the examination at the end of purification, with this difference, that she is no longer required to wait five days before making an end to the purification as on the first occasion, but on the afternoon of the very day that she was purified she may conclude her purification, and on the following day begin to count the seven clean days. All the examinations must be made by the light of day when she can see if there be not an issue from her of a reddish appearance, and it should not be made by the light of a candle or of a lamp. It is compulsory that one examination on the first day and one on the seventh day be made by daylight only, and if she did not act in the manner indicated she should consult the learned.

ו. אם אירע לה זמן ההפסק טהרה ביוהכ"פ, לא תרחץ א"ע, רק תקנח אותו מקום וסמוך לו, ותלבש כתונת לבן ונקי, ובת"ב או בשבעת ימי אבלות ג"כ לא תרחץ, רק תקנח, וגם כתונת לבן לא תלבוש, רק כתונת ישן שהוא ברוק שאין עליו כתמי דם, אבל לאחר שבעה, אף שאסורה ברחיצה כל שלשים, מ"מ יכולה לרחוץ קצת לצורך טהרתה, ותוכל ללבוש כתונת לבן.

ז. כלה שראתה דם קודם הנשואין, ואם תמתין חמשה ימים, יהיה יום הנשואים קודם זמן טבילתה, וקשה להם לדחות הנשואים, אזי תוכל להפסיק בטהרה מיד, ביום שפסקה, קודם הערב, ולספור מסחרת ז' נקיים, כדי שתוכל לטבול קודם החופה, וזהו עדיף טפי מלעשות החופה בעודה נדה.

דיני חפיפה.

א. ביום השביעי בעוד יום, קודם שקיעת החמה, תרחוץ בחמין כל גופה היטב, ובפרט במקימות שיש בהם קמטים ובבית הסתרים תרחוץ היטב, ותבדוק כל גופה שלא ישאר עליה שום חציצה או לכלוך, גם תחוף ותסרוק היטב כל שערותיה, ותפספסן שלא יהיו מדובקות וקשורות, ותחתוך צפרניה, ותעכוק בחפיפה עד שתחשך, למען תטבול מיד לאחר החפיפה, כי החפיפה צריכה שתהיה ביום, והטבילה בלילה, וגם צריכה שתהיה החפיפה סמוך לטבילה. לכן המנהג שתתחיל בחפיפה בעוד יום ותמשיך עד הלילה. ובשעת הדחק שאי אפשר לה לעשות החפיפה ביום, תוכל לעשות החפיפה גם בלילה, רק תזהר לחוף כראוי, ולא תמהר. וכן אם אי אפשר לה לחוף גם בלילה, תוכל לעשות כל החפיפה ביום.

ב. חל טבילתה בליל שבת, תכין כל צרכיה לשבת מבעוד יום גדול, ותלך לבית הטבילה ותגמיר שם כל החפיפה כראוי, קודם שקיעת

6. If the time for the end of her purification fell on the Day of Atonement, she should not wash but put on clean underclothing. Neither should she wash herself on the Ninth of Ab or during the seven days of Mourning.

7. A bride who had seen blood at such a time before the marriage when it would be difficult for them to postpone the wedding, then it is permitted to end the purification immediately the flow had ceased on the afternoon of that day, and count the seven clean days from the day that follows in order that she may be able to perform the ceremony of immersion before entering the nuptial canopy, which is preferable to having the marriage ceremony performed while she is menstrually unclean (a נדה).

Laws of Combing.

1. On the seventh day while it is yet light, before the sun has set, she should wash her entire body thoroughly with warm water, especially where there are wrinkles, she should also thoroughly wash her secret parts and examine her entire body lest there remain thereon any particle (חציצה) or any soil that might intervene between her body and the water of immersion, she should also thoroughly cleanse and comb all her hair, and disentangle it in order that it should be neither matted nor knotted. She should also pare her nails. Towards evening she should perform the ceremony of immersion, immediately after the combing. In an emergency, however, she is permitted to comb herself at night.

2. If the time for her immersion (תבילה) occurred on a Sabbath-eve she should prepare all necessaries for the Sabbath while it is yet broad day, she should then go to the בית הטבילה ("ritual bath house") and there comb her hair in a manner that is thorough and complete, and finish before sunset, then, while it is yet day she should return to her house and light the Sabbath candles and say a blessing over them,

החמה, ותחזור לביתה מבעוד יום, ותדליק ותברך על נר שבת, והלך אח"כ לבית טבילתה לטבול. ואם בית הטבילה הוא רחוק שא"א לה לילך ולחזור, ידליק בעלה הנרות בשבת זו. ואם א"א לה לסמוך על בעלה, תדליק נרות גדולים מבעוד יום, קודם שתלך לבית הטבילה לחוף, ותברך עליהם, רק שתאמר בשעת הדלקה, שאינה מקבלת שבת בהדלקה זאת. ואם תרצה לטבול במוצאי שבת, או במוצאי יו"ט, תשאל לחכם איך תתנהג בחפיפה.

דיני חציצה.

א. צריכה לטבול כל גופה עם כל שערותיה בפעם אחת, ולכן תשגיח ותזהר, שלא יהיה עליה בשעת טבילה שום דבר החוצץ. ואפילו הוא משהו, לפעמים הוא חוצץ, ולא עלתה לה טבילה. לא מבעיא על גופה מבחוץ, צריכין המים לבוא שם, ואם יהא שום חציצה לא יבואו המים שמה, אלא אפילו בבית הסתרים, שאין המים באים שמה, מ"מ צריכין שיהיו ראוים לביאת מים, כגון השינים, אף שא"צ שיבואו המים לתוך פיה, מ"מ אם יש חציצה בין שיניה, לא עלתה לה טבילה. ואינה צריכה לפתוח פיה, כדי שיכנסו המים, ולא תקפוץ אותה יותר מדי, ואם קפצה לא עלתה לה טבילה, אלא תשיק שפתותיה זו לזו דבוק בינוני. נתנה שערה בפיה וטבלה, לא עלתה לה טבילה, מפני שלא באו המים על שערה.

ב. צריכה לנקר שיניה קודם טבילה משום דמצוי הוא להמצא בין שיניה שיורי מאכל, ואם אחר טבילה מצאה איזה דבר ביניהם, או דבוק בהם, לא עלתה לה טבילה. וצריכה כל אשה לזהר שלא תאכל שום מאכל בין החפיפה לטבילה, ואם עסקה בשום דבר המתדבק, תזהר לנקות ידיה היטב. ואלו הנשים הנושאות שינים העשוים ממיני מתכיות או מעצם, ודרכם ללבשם ולפשטם, תזהר לפשטם, ואם לא הסירה אותם

after which she should go to the immersion house and perform the rite of immersion. If, however, the immersion house is at such a distance from her house that it would not be possible for her to go there and return (in time to light the candles) her husband should light the Sabbath candles or she might light long candles while it is yet day, previous to going to the immersion house and say the blessing over them, but she should also say while lighting them, that she does not, by the act of lighting the candles take upon herself the obligations due to the sacredness of the Sabbath. If she desires to perform the ceremony of immersion at the close of the Sabbath or Festival, she should consult the learned as to how she should proceed in regard to combing.

Laws Concerning that which Intervenes.

1. She is required to immerse her entire body also her hair at one time, she should therefore carefully observe if there is upon her anything that intervenes during the immersion, for at times the slightest particle intervenes and the immersion is not valid. It is not alone requisite that nothing should intervene between the water and her skin, but even those parts where the water does not penetrate should be bare and uncovered, as for instance, the teeth, although it is not necessary for the water to enter the mouth, nevertheless should there be an intervening particle between her teeth, her immersion is not valid, yet she need not open her mouth in order to have the water enter nor should she shut it more than is necessary, and if she did so shut it the immersion is not valid; her lips, however, should be slightly closed. If she had her hair in her mouth during the immersion, her immersion is not valid.

2. She is required to pick her teeth previous to the immersion, as it is usual to find particles of food between the teeth, and if she should find such particles between or clinging to them, her immersion is not valid, for that reason the virtuous women have made it a practice not to eat any meat the entire day previous to the immersion. On the Sabbath, however, or on a holiday when it is mandatory to eat meat, she should be careful to pick her teeth before her immersion. All women are required to be careful not to partake of any food in the interval between the combing and the immersion and if she was occupied with something sticky she should be careful to thoroughly

לא עלתה לה טבילה. אכן אלו שיש להם שינים ממולאים במיני מתכיות שקבועים כן לעולם, מותר לטבול כן, רק תזהר לנקות אותם היטב, כי מאחר שאין במקומם כח הרגשה, אפשר שתהיה חציצה באיזה דבר ולא תרגיש. ואשה הנושאת טבעת ברחמה העשוי ומתוקן לה לרפואתה, תשאל לחכם. ואשה שיש לה קליעת שערות דבוקות זו בזו, ומתיראות להסירן מפני הסכנה, לא הוי חציצה, ואפילו החוטין הנמצאים בתוכם, אם אינם נראים מבחוץ, לא חייצי.

ג. דם היבש שעל המכה חוצץ, וריר שבתוכה אינו חוצץ. יצא הריר לה אינו חוצץ, יבש חוצץ. רטיה שע"ג המכה חוצצת, ואפילו הניחה לזמן רב ודבוקה מאד, וקשה להסירה, והיא הורגלה עמה ואינה מקפדת. מ"מ חוצצת. וכן אם הונח פתילת פשתן תוך המכה מבפנים ואינה נראית, מ"מ חוצצת. ומלמולי זיעה שעל הבשר ג"ב חוצצין. הריו, החלב, והדבש, שרף התאנה, ושרף התות, שרף החרוב, שרף השקמה (הוא מין תאנה) יבשים חוצצים, לחים אינם חוצצים, ושאר כל השרפים, אפילו לחים חוצצים. וכן הדם אפילו לח חוצץ. צבע הנשים שצובעות בהם פניהם, ידיהם ושער ראשן, אינו חוצץ. וכן אשה שאומנתה לצבוע בגדים וכדומה, ומחמת זה ידיה צבועות, וכל הנשים שיש להם אומנות זו, אינם מקפידות בכך, אינו חוצץ.

ד. לא תעצים עיניה ביותר, כי נעשה עי"ז קמטים למטה, וגם לא תפתחם ביותר, כי עי"ז נעשים קמטים למעלה, אלא תסגרם ברפיון. ואת העין שחוץ לעין, חוצצות אפילו לח, שבתוך העין, יבש חוצץ ולח אינו חוצץ. וצריכה להסיר צואת החוטם וצואת האזנים.

ה. לא תאחוז בה חברתה בשעת טבילה, ובשעת הדחק תטבול האשה האוחזת אותה, את ידיה במקוה תחלה, ואח"כ תאחוז אותה, לא בכח ובדיבוק חזק, אלא בדיבוק בינוני, כדרך כל אדם. ולא תטבול בקימה זקיפה, מפני שיש מקומות שמסתתרים בה על ידי כך, ואל תשחה

cleanse her hands. A woman who is supplied with artificial teeth made of metal or of bone which it is her custom to remove and to replace, should be careful to remove, and if she did not do so her immersion is invalid. A woman, however, whose teeth are filled with some kind of metal which is firmly set in, in a permanent manner, is permitted thus to perform the immersion, but she should be careful to cleanse them thoroughly.

3. Clots of bood upon a wound intervene, the matter it contains does not intervene. If there was a supperating wound, the moist supperation does not intervene; the dry matter does not intervene. The plaster upon a wound, even if it has laid there a long time and firmly adheres to the skin, nevertheless intervenes. Likewise if a piece of linen lays in the wound and is invisible, it nevertheless intervenes: beads of perspiration upon the body also intervene. Ink, milk, honey, juice of figs, of mulberries, of carobs, and of (the fruit of the) sycamore, when dry, they intervene, when moist they do not intervene; all other juices intervene, even if they are moist. Blood also intervenes even if is moist. The colouring that women use for their faces, hands and hair does not intervene.

4. When carrying out the rite of immersion she should not keep her eyes tightly closed, as thus wrinkles are formed underneath them, nor should her eyes be dilated, as wrinkles are thus formed above them, but she should keep them slightly closed. The excretion of the eye if on the outside, intervenes even if it is moist. If on the inside it intervenes when dry, but not when moist.

5. During the immersion her companion should not take hold of her, unless in an emergency, at which time the woman who holds her should previously immerse her hands in the מקוה (immersion tank) then hold her, not with a tight clutch, but with the moderate grasp that is ordinary to all; she should not stand erect when immersing herself, as certain parts of her body are thus concealed, nor should she stoop so low as to bring her secret parts together, but she should stoop slightly, and it is unnecessary for her to distend her thighs nor to

הרבה, עד שידבקו סתריה זה בזה, אלא שוחה מעט, ואינה צריכה להרחיק ירכותיה זו מזו יותר מדי, וגם לא להרחיק זרועותיה מהגוף יותר מדי, אלא יהיו כדרך שהם בעת הילוכה, ואם שחתה ביותר או זקפה ביותר, לא עלתה לה טבילה. ולכן צריכין להשגיח, שיהיו המים למעלה מטבורה ג׳ טפחים, דבענין זה יכולה לטבול כראוי. ובשעת הדחק, שאין המים גבוהים כ״כ, תשב מתחלה לאט לאט במים עד צווארה, ואח״כ תטבול באופן שלא יתהוה תחלה, בגופה שחוץ למים שום קמט, ואם נעשה אח״כ איזה קמט בגופה שבתוך המים אינו מזיק, מפני שכבר קדמו המים שם, ואם המים נמוכים מאד, בשעת הדחק תטבול בשכיבה, רק שתתכסה כל גופה עם שערותיה במים בפעם אחת.

ו. לא תטבול באבק שעל רגליה, גם אין לטבול במקום שיש בקרקעיתו טיט, משום חשש חציצה, ובשעת הדחק יש להקל, משום דסתם טיט שבמים אינו עב כ״כ, אבל הטיט שעל שפת הנהר, שמתדבק ברגליה, הויה חציצה, ולכן אם תטבול בנהר, תזהר שבבואה תוך הנהר תדיח היטב רגליה, קודם טבילה, ואם תרצה להניח שום דבר בהנהר, שתעמוד עלי׳ בשעת טבילה תשאל לחכם, כי יש הרבה דברים שאסור לעמוד עליהם בשעת טבילה.

ז. תזהר להסיר הנזמים והטבעות, גם לחתוך הצפרנים מידיה ורגליה, ותזהר לשרוף הצפרנים, למען לא ידרוך אדם עליהם, ובשבת ויו״ט אם שכחה לחתכן קודם הלילה, תוכל לחתכן על ידי אינו יהודי, ואם שכחה לחתוך צפורן וטבלה כך, אם נזכרה קודם שנזקקה לבעלה, תטבול שנית, ואם לא נזכרה עד שנזקקה לבעלה, תשאל לחכם.

דיני טבילה.

א. אם בעלה בעיר, מצוה על האשה שתטבול בזמנה, ואשה שמתאחרת מלטבול, כדי לצער בעלה, עברינית היא. ויש להאשה להיות

extend her arms, but they should retain their ordinary and natural position. If she stooped too low, or stood entirely erect, the immersion is not valid, it is therefore necessary to see that the water should reach three hand-breadths above her navel, as in that manner she will be able to immerse herself properly, but in an emergency when the water is not so high, she should previously gently sit down in the water until it reaches her neck, and then immerse herself; in that manner wrinkles will not be formed on that part of her body that is yet out of the water. Likewise if the water is low, in an emergency, she may immerse herself in a recumbent posture, but she must submerge her entire body also her hair at the same time.

6. She should not perform the immersion with the dust upon her feet, nor should she immerse herself in a place the bottom of which is clayey, as it is feared that it may intervene, but in an emergency, one need not scruple, for the clay usually found at the bottom of water is not so thick, the mud, however, at the edge of a stream which clings to her feet does intervene, therefore if she will immerse in a stream, she should be careful on entering the water to wash her feet thoroughly before immersion. Should she desire to place something in the water upon which to stand during the immersion she should consult the learned as there are many things upon which it is forbidden to stand during immersion.

7. She should be careful to remove her earrings and rings, also to pare the nails of her hands and feet. She should also be careful to burn her nails, so that none may tread thereon. If on a Sabbath or a holiday she had forgotten to pare them before nightfall, she may have them pared by a non-Jewess.

Laws of Immersion (טבילה).

1. It is mandatory upon a woman whose husband is in town to perform the immersion at the proper time, and a woman who defers immersion in order to distress her husband is a transgressor. It

צנועה, להסתיר ליל טבילתה, שלא ירגישו בה בני אדם, ואם אינה עושה כן, נאמר עליה „ארור שוכב עם בהמה". עוד יש לה ליזהר, כשתצא מטבילתה, שתפגע בה חבירתה ותגע בה, שלא יפגע בה תחלה דבר טמא, כגון כלב, או סוס, או חזיר, או אדם שאינו הגון, ואם פגעו בה דברים אלו, אם היא יראת שמים, תחזור ותטבול.

ב. אסורה לטבול ביום השביעי עד צאת הכוכבים, ואפילו לטבול סמוך לחשיכה, באופן שלא תבוא לביתה עד שתחשך, נמי אסור. ואפילו נתאחרה, שלא טבלה בלילה שלאחר יום השביעי, וטובלת אח"כ, אסורה ג"כ לטבול ביום. והכלות הטובלות קודם החופה, יכולות לטבול ביום השמיני, או אחר כך ביום, ובשעת הדחק אפילו אם הכלה טובלת ביום השביעי, יכולה ג"כ לטבול ביום, ואפילו בבוקר לאחר הנה"ח, אבל לא יעמידו את החופה עד צאת הכוכבים. אבל אם טובלת לאחר החופה, אע"פ שהיא טבילה ראשונה לבעלה, דינה כמו שאר אשה.

ג. אם יראה לטבול בלילה מחמת צינה, או פחד, או שבית הטבילה היא חוץ לעיר, ושערי העיר ננעלים בלילה, יכולה לטבול בשמיני בעוד יום, אבל בשביעי לא תטבול ביום, אפילו במקום אונס, והא דמותרת לטבול במקום אונס, בשמיני ביום, דוקא שתעשה גם החפיפה אז סמוך לטבילה, אבל אם יום השמיני הוא שבת, או יום טוב, שתצטרך לעשות החפיפה ביום שקודם הטבילה וגם תטבול ביום, זהו אסור.

ד. מותרת לטבול בליל שבת (רק שמי המקוה לא יהיו חמין ממש רק פושרין) אם עתה הגיע זמן טבילתה, שלא יכלה לטבול מקודם, ובעלה בעיר, אבל אם אין בעלה בעיר, או שהיתה יכולה לטבול קודם, אסורה לטבול בליל שבת, ואם היא אחר לידה, ותרצה לטבול בליל שבת, תשאל לחכם.

ה. לא תעמוד על שום דבר בשעת הטבילה, ואם מי המקוה עמוקים וצריכה לעמוד על שליבה, תשאל לחכם. ולא תטבול בשום מקום

behoves a woman to be modest and keep the טבילה night secret and let none become aware of it from her manner. When leaving after her immersion she should take the precaution to have her companion accost and touch her in order that the first to cross her path should not be an unclean animal, or a man of disreputable character, and if any of the above did come towards her, she should, if she wishes to be very strict, return and repeat the immersion.

2. She is forbidden to perform the immersion on the seventh day, before the stars have appeared. A bride, however, who performs her immersion previous to the ceremony of the nuptial canopy is permitted to perform the immersion during the daytime of the eighth day or during the daytime of any other day thereafter, and, in an emergency, when it is necessary for the bride to perform the immersion on the seventh day, she is likewise permitted to perform it during the daytime, even in the morning after day-break, but the ceremony of the nuptial canopy should not be performed until stars have made their appearance, but if she performs the immersion after the ceremony of the nuptial canopy is over, although it is the first immersion of her married life, she is amenable to the same law as any other woman.

3. If she was afraid to perform the immersion at night on account of the cold, or fear, or if the house of immersion is without the city, and the city gates are locked at night, she is then permitted to perform the immersion on the eighth day, during the day-time, but she should not perform the ceremony of immersion during the daytime of the seventh day, even when compelled by circumstances.

4. She is permitted to perform the immersion on the Sabbath-eve (but the waters of the immersion bath should not be very warm) if that was the time for her immersion and she could not perform it previous thereto, and her husband is in town, but if her husband is not in town and she could have performed the immersion previous thereto, she is forbidden to perform it on the Sabbath eve. If after having given birth she desires to perform the immersion on a Sabbath eve, she should consult the learned.

5. She should not stand on anything (but the bottom of the immersion tank) during the immersion. She should not perform the immersion in a place where it may be apprehended that people may see her, as that would cause her to hasten in performing the immersion

שיש חשש שיראו אותה בני אדם מפני שמתוך כך היא ממהרת לטבול, וחיישינן שמא לא תטבול יפה ואם טבלה ויודעת בבירור שטבלה כראוי, עלתה לה טבילה. וצריך שתעמוד אצל האשה בשעת הטבילה, אשה ישראלית, גדולה מי"ב שנים ויום א' שתראה שלא ישאר משער ראשה צף על פני המים.

ו. לאחר שטבלה כדת וכהלכה כראוי, בעודה עומדת תוך המים, תברך „ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על הטבילה". ומנהג נכון הוא שנוהגות הנשים לטבול פעם שנית כדת וכהלכה אחר הברכה. ואם תרצה אח"כ לכנום במרחץ, לחמם עצמה, או להזיע, מותר, אבל לא תרחץ אחר הטבילה באמבטי.

ז. במקום שיש מקיה כשרה, אין לטבול בנהר בשום אופן, אכן אם אין במקומם מקוה כשרה, תוכל לטבול בנהר, אם אינו מתיבש לעולם, וגם אין לטבול בהתרחבות הנהר, שיתרבה במקום זה על ידי מי גשמים, רק באלו המקומות שתמיד הנהר עומד שם. דיני המקוה רבים מאד, ואם עושין מקוה חדשה, אין לעשותה כי אם על פי ראות עיניו של רב מובהק, וכאשר יארע איזה שינוי בהמקוה, ישאלו לחכם.

הספר הזה נדפס גם בהעתקה
:: אנגלית בארבעה חלקים ::

and it is feared that she may not perform it properly, if, however, she had performed the immersion and is positive that she had done it properly, her immersion is valid. It is necessary for the woman who performs the immersion to have with her a Jewish woman above the age of twelve years and one day who should see to it that no part of her hair remains floating above the water.

6. After she had carried out the rite of immersion in a proper manner, according to the law, and while she is still standing in the water, she should say the blessing ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על הטבילה and it is a very proper custom of those women who make a practice of repeating the immersion in a proper manner according to the law, after (saying) the blessing, if she desires to enter the bath-room after the immersion to warm herself, or to allow any perspiration to subside, she is permitted to do so, but she should not wash herself in the bathing tub after she had performed the immersion.

7. Where there is a מקוה כשרה (an immersion tank that is fit for use according to the Jewish code) immersion in a stream is positively forbidden. In a place, however, where there is no מקוה כשרה the woman may perform the immersion in a stream—one that never dries up—she should not perform the immersion in the swollen parts of the stream, there where rain has caused it to swell up, but she should perform it only in the parts of the stream where the water is always stationary. The laws concerning the מקוה are very numerous and should therefore be supervised by a learned Rabbi. On the occasion of a change in a מקוה the learned should be consulted.

3 1761 04044 3434